Халқ денгиздир, халқ тўлқиндир, халқ кучдир!

ХАЛҚ СЎЗИ

خلق سوزی

ҲИЖРИЙ: ҚАМАРИЙ, 1412 ЙИЛ, ШАЪБОН, 21-КУН.
ШАМСИЙ, 1370 ЙИЛ, ҲУТ, 7-КУН.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ КЕНГАШИНИНГ РЎЗНОМАСИ

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган. 1992 ЙИЛ 25 ФЕВРАЛЬ, СЕШАНБА, 40-СОН • 291 • НАРХИ ОБУНАЧИГА 15 ТИЙИН, СОТУВДА 60 ТИЙИН.

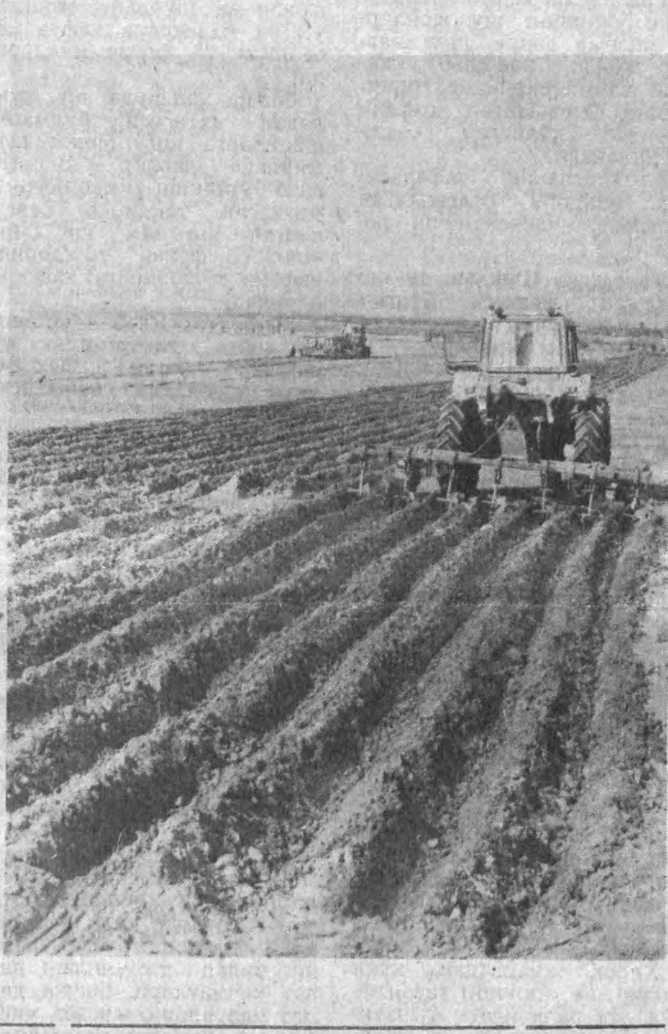

Сурхондарё вилоятида баҳор нафаси кезиб юрибди. Кўкламги дала ишлари авжига чиқаяпти. Деҳқонлар эрта-индин бошланадиган экиш мавсумининг сўнгги тайёргарликларини амалга оширмоқдалар. Жарқўрғон районидаги «Шарқ юлдузи» давлат хўжалиги меҳнаткашлари 3500 гектар майдонни табақалашган усулда тайёрламоқдалар. Шу кунларда пахта учун ажратилган 2000 гектар ерни экиш олдидан суғориш, эгат олиш ишлари бошлаб юборилди. Ҳар бир тадбирни ўз вақтида бажаришга одатланган пахтакорлар ўтган йили режадан ортиқ етиштирилган ҳосил эвазига 26 миллион сўм фойда олишди.

Вилоятда баҳорги буғдой учун 500 гектар ер ажратилди. Ҳозир далалар экишга шай қилиб қўйилди. 1500 тонналик хирмон яратишга бел боғлаган ғаллакорлар тез орада барака уруғи сепадилар.

СУРАТЛАРДА: бригада бошлиғи Бобоқўл Мансуров (чапда), ишчи Олим Валиев ва бўлим мудири Жайлов Жумаев дала юмушлари хусусида маслаҳатлашмоқдалар. Пастда эса эгат олинаётган пайт.

И. ХЎЖАЕВ олган суратлар.

ВИЛОЯТ ҲОКИМЛАРИНИ ТАСДИҚЛАШ НИҲОЯСИГА ЕТДИ

22 февраль куни халқ депутатлари Самарқанд вилоят кенгашининг навбатдан ташқари саккизинчи сессияси бўлиб ўтди. Унда вилоят ҳокимини тайинлаш ҳақидаги масала кўриб чиқилди.

Ўзбекистон Республикаси Президенти И. А. Каримов вилоятлар ва районларда халқ хўжалиги ҳамда ижтимоий турмушни бошқаришнинг янги тузилмаларини жорий этиш зарурати сабаблари ҳақида батафсил фикр юритди. Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши бу борада Президентга юксак ишонч билдирганлигини, бу ишонч унинг зиммасига улкан масъулият юклаганлигини айтди. Бинобарин, вилоятларнинг янги, мукаммал ҳокимиятини тузиш масаласига шунчаки фармон чиқариш услубида ёндошилаётгани йўқ. Жойларда халқ оммаси билан учрашув-кенгашлар ўтказилмоқда, барча тоифадаги депутатларнинг мулоҳазалари синчиклаб ўрганилаётир. Бу эса нохуш гуруҳбозликлар, ортиқча гап-сўзларнинг олдини олмоқда, ушбу юксак ҳамда ғоят масъулиятли лавозимга чинакам муносиб, ишбилармон, элпарвар, адолатли кишиларни тайинлаш имкониятини яратмоқда.

Шубҳасизки, дея таъкидлади Президент, вилоят ҳокимларига катта ваколатлар берилмоқда. Айни пайтда улар халқ депутатлари кенгашлари билан ҳамжиҳат, якдил, бамаслаҳат иш олиб боришлари керак. Ҳаққоният, адолат улар ишининг асосий мезони бўлмоғи шарт. Зеро, халқимиз турмушнинг ҳар қандай қийинчиликларига чидаши мумкин, аммо адолатсизликка, ҳақиқатнинг оёқ ости қилинишига асло дош беролмайди.

Нотиқ Самарқанд вилоятининг ўзига хос хусусиятларига, жумладан унда юздан зиёд миллат вакиллари яшаётганликларига, бинобарин миллатлараро биродарлик, аҳиллик, ижтимоий-сиёсий барқарорлик бу ерда алоҳида аҳамиятга эга эканлигига эътиборни қаратди. Бирор миллат кишисининг заррача бўлса-да камситилишига йўл қўймайлик. Чунки республикамизда беқарор вазият вужудга келишини хоҳлайдиган бузғунчи кучлар пайт пойлаб юришибди. Демак, осойишталигимизга раҳна солишга урунувчи унсурларга, жиноятчиликка, ҳозирги қийинчиликлардан фойдаланиб қинғир ишлар қилишга интилувчиларга кескин зарба берилиши керак. Бу эса вилоят ҳокимининг етарли даражада қаттиққўл, талабчан бўлишини тақозо этади.

И. А. Каримов Самарқанд вилояти ҳокими лавозимига узоқ йиллардан бери турли масъул вазифаларда ишлаб катта тажриба орттирган, ҳозирги пайтда халқ депутатлари вилоят кенгаши раиси бўлиб ишлаётган Пўлат Мажидович Абдураҳмонов номзодини тавсия этди. У мазкур вазифада бир неча йиллардан буён яхши ишлаб келаётир, вилоятда осойишта меҳнат мароми барқарорлаштирилган. Номзод камтар ва изланувчан раҳбар сифатида обрў қозонган. Айни пайтда И. А. Каримов у эътибор бериши лозим бўлган масалалар, тузатиши талаб этиладиган нуқсонлар хусусида ҳам очиқ-ошкора фикр юритди.

Депутатлар П. М. Абдураҳмонов номзодини якдиллик билан қўллаб-қувватладилар. У Самарқанд вилояти ҳокими лавозимига бир овоздан тасдиқланди.

Республика Президенти тавсиясига биноан ҳокимнинг биринчи ўринбосарлари ҳам тасдиқландилар. Халқ депутатлари вилоят кенгаши раисининг биринчи ўринбосари, вилоят кенгаши ижроқўми раиси бўлиб ишлаб келган Тошбўри Қиличев ва республика Президенти девони ҳуқуқ бўлимининг мудири лавозимида ишлаган Алишер Мардиев ана шу вазифаларга муносиб кўрилдилар.

И. А. Каримов сессия қатнашчиларининг саволларига жавоб берди.

Ҳабиб ТЕМИР,
«Халқ сўзи» мухбири.

* * *

ТЕРМИЗ, 24 февраль. (ЎзАХБОР). Халқ ноиблари Сурхондарё кенгашининг бугун бўлиб ўтган навбатдан ташқари сессиясида вилоят маъмурияти бошлиғи тўғрисидаги масала кўриб чиқилди.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг тақдимига мувофиқ ноиблар Ҳ. Э. Бердиевни Сурхондарё вилояти ҳокими этиб тасдиқладилар, у халқ ноиблари вилоят кенгашининг раиси лавозимида ишлар эди.

Ҳаким Эшбоевич Бердиев 1938 йилда Шеробод районида туғилди. 1960 йилда Тошкент политехника илмгоҳини битирганидан кейин Шеробод районидаги «Партия XXII съезди» колхозида, Ленин номли колхозда, «Узсельхозтехника» ноҳия бирлашмасида бош муҳандис бўлиб ишлади. Сўнгра партия ва совет ишида бўлди. Ўзбекистон Республикаси халқ ноиби.

Сессияда Ўзбекистон Республикаси Президенти И. А. Каримов нутқ сўзлади.

Сессия ишида республика Бош вазирининг биринчи ўринбосари И. Ҳ. Жўрабеков, Ўзбекистон Республикаси Президентининг давлат маслаҳатчиси М. Б. Умрзоқов қатнашдилар.

ЎЗБЕКИСТОН—ТУРКИЯ АХБОРОТ КЎПРИГИ

Ўрта Осиё истиқлол жумҳуриятларининг халқаро майдонга чиқишида Туркия катта аҳамиятга эга бўлади, деб таъкидлади Туркия ташқи ишлар вазири Ҳикмат Четин. Вазир Туркия Буюк миллат мажлисининг Режа-бюджет комиссиясида Ташқи ишлар вазирлиги бюджетини муҳокама қилиш чоғида шу фикрни билдирди. Туркия Бош вазири Сулаймон Демирэл АҚШда бўлган чоғида Америка Қўшма Штатлари раҳбарияти Туркиянинг бу ниятини қўллаб-қувватлади.

* * *

Ўрта Осиё истиқлол давлатларига таъсир доирасини кучайтириш хусусида Туркия билан Эрон ўртасида қаршима-қаршилик йўқ, деди Туркия Президенти Тургут Ўзол.

У Иқтисодий ҳамкорлик ташкилоти кенгаши ўз ишини тугатганидан сўнг журналистлар билан учрашув чоғида шу фикрни айтди.

* * *

Туркия Ўрта Осиё Республикаларидаги мухбирлар учун малака ошириш курси ташкил этади. Туркия ҳукуматининг бу қарори Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг ЮНЕСКО уюшмасига маълум қилинди.

Анадўли агентлиги мухбирига маълум қилинган хабарларга кўра, Ўзбекистон, Қирғизистон, Қозоғистон, Туркманистон, Тожикистон ва Озарбайжондан биттадан мухбир олти ҳафта мобайнида Туркиядаги газета ва радиода малака оширади.

* * *

Туркиянинг Қора денгизга туташ қирғоқларида оқ китлар пайдо бўлди. Қизиғи шундаки, бу улкан денгиз ҳайвонлари одатда совуқ сувларда яшаса-да, иссиқ денгизда мазза қилиб сузиб юришибди. Соҳил бўйида яшовчи аҳоли бу ноёб жониворларни ҳимоя қилиш ва қутқариш тадбирларини бошлаб юборди.

(ЎзАХБОР—АНАДЎЛИ).

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ
ФАРМОНИ

УРТОҚ У. Т. СУЛТОНОВНИ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ТАШҚИ ИҚТИСОДИЙ АЛОҚАЛАР ВАЗИРИ ЭТИБ ТАЙИНЛАШ ТЎҒРИСИДА

Ўртоқ Ўткур Тўхтамуродович СУЛТОНОВ Ўзбекистон Республикаси ташқи иқтисодий алоқалар вазири этиб тайинлансин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти
И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1992 йил 22 февраль.

Картошка экилди

✦ ТОШЛОҚ районидаги «Коммунизм» колхозида яшовчи Машрабжон Қирғизов хўжаликдан ижарага бир гектар ер олиб оиласи билан деҳқончилик қилишга киришди. У экин майдонини маҳаллий ўғит билан озиқлантиргач, картошка экди. Тажрибали деҳқон томорқасидан 35 тонна ҳосил олишни кўзламоқда.

НОТАЛАР АЙИРБОШЛАНДИ

Исроил Республикасининг ҳукумат делегацияси Тошкентга келди. Делегацияга Исроил давлатининг Москвадаги фавқулодда ва мухтор элчиси Арье Левин бошчилик қилмоқда.

Делегация аъзоларини Ўзбекистон Республикаси ташқи ишлар вазири У. Абдураззоқов қабул қилди ва Ўзбекистоннинг жаҳон давлатлари ўртасидаги ижтимоий-сиёсий ўрни ва уни 100 дан ортиқ давлат тан олганлиги ҳақида сўзлаб берди.

— Биз Ўзбекистон билан, шунингдек Ҳамдўстликдаги бошқа мустақил давлатлар билан ўзаро ҳамкорлик қилишга тайёрмиз, — деди Арье Левин суҳбат чоғида. — Сизнинг республикангиз билан бу ҳамкорлик аслида анча илгари ўрнатилган яхши қўшничилик муносабатларимизнинг давоми бўлади.

Ўзбекистон Республикаси билан Исроил давлати ўртасида дипломатия муносабатларини ўрнатиш юзасидан ноталар айирбошланди.

Кўнгилхуши сатрлар

ТИКУВЧИЛИК ЦЕХИ

✦ СОВЕТОБОД районидаги Чўнқаймиш қишлоғида «Раҳим» акционерлик жамиятининг тикувчилик цехи очилди. Бу ерда «Жом» совхозида яшовчи 35 нафар хотин-қиз меҳнат қила бошлади. Хом ашё билан вақтида таъминлаб турилибди. Цехни ташкил этиш билан боғлиқ барча сарф-харажатларни жамоа хўжалиги ўз зиммасига олди.

БЕМИННАТ ХИЗМАТ

✦ АНГОР районидаги Калинин номли колхозда электр қуввати билан ишлайдиган тегирмон фойдаланишга топширилди. Бунинг учун омихта ем тайёрлашга мўлжалланган, аммо кўпдан бери бекор ётган агрегатдан фойдаланилди. Етишмаган қисмлар қўшни Гагарин районидаги шоличилик совхозидан келтирилди. Тегирмонда ҳар соатда 300 килограммгача ун тортилмоқда. Тегирмончи Х. Сайидов ҳиммат кўрсатиб, кунига 10—15 кишининг буғдой ва маккасини бепул тортиб бермоқда.

(ЎзАХБОР).

ЭШИТМАДИМ ДЕМАНГЛАР!

ХАЛҚ СЎЗИ
خلق سوزی
ХАЛҚ ДЕНГИЗДИР ХАЛҚ ТЎЛҚИНДИР ХАЛҚ КУЧДИР

«Халқ сўзи» рўзномаси ҳамда Ўзбекистон Республикаси Маданият вазирлиги халқ ижоди ва маданий-маърифий ишлар жумҳурият илмий-услубият маркази томонидан ўтказиладиган

«БОДОМ ГУЛИ»

қўшиқ ва рақс ижрочиларининг кўрик-танловига

МАРҲАМАТ!

Кўрикнинг асосий мақсади: ҳар бир вилоятнинг ўз тарихий-маданий анъаналарига хос бўлган халқ қўшиқ ва рақсларини тиклаш, иқтидорли ёш ижрочиларни кашф этиш, миллий рақс ва қўшиқчилик санъатини кенг тарғиб қилишдан иборат.

КЎРИК-ТАНЛОВНИ ЎТКАЗИШ ТАРТИБИ ВА ШАРТЛАРИ

Тошкент шаҳри ҳамда вилоятлардан танлаб олинган қўшиқ ва рақс ижрочилари жумҳурият кўригида иштирок этишлари мумкин.

Жумҳурият кўрик-танлови шу йил 14—15 март кунлари Тошкент шаҳрида ўтказилиб, 2 (икки) босқичдан иборат бўлади.

БИРИНЧИ БОСҚИЧДА — вилоятлардан тавсия этилган қўшиқ ва рақс ижрочилари кўрикдан ўтадилар.

ИККИНЧИ БОСҚИЧДА — биринчи босқич беллашувида ғолиб чиққан ижрочилар кўрикнинг бош совринлари учун ўзаро беллашадилар.

Ҳар бир ижрочи биттадан миллий қўшиқ ёки рақс ҳамда биттадан ўзи ёқтирган замонавий қўшиқ ёки рақс ижро этиши мумкин. Ижрочиларнинг чиқишлари вилоятлардаги халқ чолғу асбоблари жўрлигида амалга оширилади. Ансамблга профессионал созандалар киритилишлари мумкин.

Ҳар бир ижрочига 10—12 дақиқа вақт белгиланади.

Ижрочиларнинг саҳна кийимлари ва ижро маҳоратларини ҳакамлар ҳайъати алоҳида эътиборга олиб баҳолайди.

Созандалар гуруҳи 7 кишидан ошмаслиги лозим.

Кўрик-танлов қатнашчиларининг ёшлари 18 дан 35 гача бўлиши мумкин.

Маданият ва санъат соҳасидаги олий ва ўрта махсус юртларининг талабалари, уларни тугатган мутахассислар кўрик-танловда қатнашиш ҳуқуқига эга эмас.

Кўрик-танловда Ўзбекистон миллий қўшиқчилик ва рақс санъатининг таниқли намояндалари, санъатшунослар, журналистлар ва Маданият вазирлиги вакиллари ҳакамлик қилишади.

(Ҳакамлик ҳайъати аъзолари рўйхати қўшимча тарзда эълон қилинади).

Ғолибларни тақдирлаш

Кўрик-танлов ғолиблари муассислар ва ҳомийлар томонидан таъсис қилинган қимматбаҳо совғалар ҳамда «Бодом гули» кўрик-танловининг I, II, III даражали дипломлари, фахрий ёрлиқлари билан мукофотланадилар. Кўрикка ҳомийлик қилиш ёки ўзларининг алоҳида мукофотларини таъсис этиш истагини билдирган меҳнат жамоалари ва ижодий уюшмалар «Халқ сўзи» таҳририятига мурожаат этишлари мумкин.

Совриндорлар «Халқ сўзи» рўзномаси саҳифаларида кенг тарғиб қилинадилар ва Ўзбекистон Телерадиокомпанияси мусиқий кўрсатувларида иштирок этиш имтиёзига эга бўладилар.

ХАБАРИНГИЗ *БОРМИ?*

✦ Якшанбадаги энг катта воқеа ватан ҳимоячилари — собиқ Совет Армияси ва Ҳарбий-Денгиз флоти куни нишонлангани бўлди. Россия Президенти ва бош вазири Борис Ельцин, Олий Кенгаш раиси Руслан Хасбулатов ва Конституциявий суд раиси Валерий Зорькин Кремль девори ёнидаги номаълум аскар қабрига гулчамбар қўйдилар. Бу маросимда Россия вице-президенти Александр Руцкой, МДҲ Бирлашган қуролли кучлари бош қўмондони Евгений Шапошников, бош вазирнинг биринчи ўринбосари Геннадий Бурбулис, Россия Олий Кенгаши раисининг биринчи ўринбосари Сергей Филатов, бошқа раҳбарлар ва саркардалар қатнашдилар.

✦ Россия вице-президенти Александр Руцкой Испаниянинг «Вангуардиа» газетасига берган мусоҳабасида Фавқулодда ҳолат давлат комитети [ГКЧП] аъзолари устидан суд жараёнини тўхтатиш ҳамда уларни озодликка чиқариш зарур, деган фикрни айтди. «Бу мавзу жамиятни безовта қилмоқда, кўчаларда ГКЧП аъзоларини эркинликка чиқаришни талаб этувчи плакатлар пайдо бўлмоқда, — деди у. — Биз мудҳиш оқибатларга олиб келадиган можароли ҳолатларга йўл қўймаслигимиз керак».

✦ Ассошиэйтед пресс хабар беради: 21 февралда агентлигимиз «Нью-Йорк таймс синдикейт» компанияси тарқатиши учун Михаил Горбачев ҳар ойда шарҳлар ёзиб туриши ҳақида маълум қилган эди. Шуни назарда тутиш кераккки, Горбачев ўз шарҳларини махсусан Туринда чиқадиган «Стампа» газетаси учун ёзадиган бўлди, «Нью-Йорк таймс синдикейт» эса тузилган битимга мувофиқ бу мақолаларни Европадан ташқари бутун дунёга тарқатиш ҳуқуқига эгадир.

✦ Қозоғистон Президенти Нурсултон Назарбоев Деҳлида ўтказилган матбуот конференциясида сўзга чиқиб, Қозоғистон ўз ҳудудидаги стратегик ядро қуролларини бузиш ниятида эмаслигини айтди. Россия, Хитой ва Қўшма Штатлар бу ишга қўл урмагунларича биз ҳам қараб тураверамиз, деди у.

✦ Туркманистон Эрон, Покистон, Туркия ташаббуси билан тузилган Иқтисодий ҳамкорлик жамиятига қабул қилинди. Ҳамкорлик тўғрисидаги бу ҳужжатга Теҳронда Туркманистон Президенти С. Ниёзов имзо чекди.

✦ Польша олдида турган муаммоларни фаол ҳал қилиш пайти келди, ким кимни енгади, деган маънодаги кураш даври эса тугатилиши лозим, деди Польша Президенти Лех Валенса. Ўтмиш учун ҳисоб-китоб қилиш — муҳим иш, аммо бу иш фаолиятимизнинг асоси бўлиши мумкин эмас, деди сўзини давом эттириб Президент. Мамлакатни ҳозирги ҳолатга келтириб қўйган қарорларни қабул қилган кимсалар ва жиноят содир этган шахслар жавобгарликка тортилишлари лозим, лекин бу иш билан сиёсий кучлар эмас, балки ихтисослашган муассасалар шуғулланиши керак. Ўтмиш негизида келажак дастурини қуриб бўлмайди, деб таъкидлади Л. Валенса.

✦ Ироқ билан Эрон 1980—1988 йиллардаги урушдан қолган ҳарбий асирларни айрибошлаш ҳақида шартлашиб олдилар.

✦ Познанда Шекспирнинг «Қирол Лир» асари репетицияси пайтида энг машҳур актёр ва режиссёрлардан бири Тадеуш Ломницкий 65 ёшида тўсатдан вафот этди.

✦ Чили Президенти Патрисио Эйлвин Чили маъмурлари Эрих Хонеккерни ўз юртларида қабул қилишга тайёр эканликларини билдирди. Сантьягодан хабар қилишларича, Эйлвин ўз ҳукуматининг одамийлик мулоҳазалари билан аввалги фикрини ўзгартирганини ва ГДРнинг собиқ раҳбарини Чилига киритишга қарор қилганлигини маҳаллий журналистларга айтган. Бу ерда унинг қизи Соня ва икки набираси яшаб турибди. Маълумки илгари Чили Хонеккернинг немис паспорти бўлган тақдирдагина у мамлакатга кириши мумкин, деган фикрда эди.

✦ «Мустамлака кучлар» мусулмон мамлакатларининг иқтисодий тараққиётига ҳалақит бериш, исломни қолоқлик ва реакция билан айнан бир нарса деб кўрсатиш учун имкони бўлган ҳамма ишни қилмоқдалар, деди Ливия инқилобининг раҳбари Муамар Каддафи. ЖАНА ахборот бошқармасининг хабар қилишича, у ислом тараққиёт банки директорлари кенгашининг 16-мажлиси қатнашчилари ҳузурида сўзлаган нутқида шу гапни айтди.

✦ Франция ташқи ишлар вазири Ролан Дюма Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Хавфсизлик Кенгашининг Югославияда тинчликни сақлаш учун Франциянинг қўшинларини юбориш тўғрисидаги қарорини маъқуллади. У Франциядаги «Радио-теле-Люксембург» радиостанциясининг мухбири билан суҳбатда менинг мамлакатим ўтган йилнинг июль ойида Югославиядаги можарони бартараф этиш учун БМТнинг аралашувини дунёда биринчи бўлиб таклиф қилган эди, деб таъкидлади. «Илгари жаҳон ҳамжамияти бунга жазм қилиши қийин эди, чунки БМТнинг низоми унга ҳар қандай давлатнинг ички ишларига аралашишни таъқиқлаб қўйган эди. Энди бу тўсиқ бартараф этилди», деб таъкидлади Р. Дюма.

✦ Аргентина Президенти Карлос Менемнинг тасдиқлашича, ана шу мамлакатнинг мингга яқин ҳарбий хизматчиси яқин вақт ичида Югославияга юборилади, улар БМТнинг «мовий қалпоқлар» таркибига қўшилиб, бу минтақада тинчликни сақлаб туришга хизмат қиладилар.

✦ Франциянинг Альбервиль шаҳрида якшанба куни ниҳоясига етган қишки олимпиада ўйинларида энг сўнгги олтин медаль хоккей бўйича МДҲ терма жамоасига насиб этди. Финал учрашувида Ҳамдўстлик давлатлари вакиллари Канада командасини 3:1 ҳисобида мағлубиятга учратиб, чемпион бўлдилар ҳамда олий навли металлдан тайёрланган медаллар билан тақдирландилар.

(Ахборот агентликлари ва хориж рўзномалари материалларидан сараланди).

Ўзбекистон Республикасининг қонуни

АҲОЛИНИ ИШ БИЛАН ТАЪМИНЛАШ ТЎҒРИСИДА

(Давоми. Боши ўтган сонда).

Ижтимоий муҳофазага муҳтож шахслар учун иш жойларининг миқдорини халқ депутатлари маҳаллий советлари ишловчилар умумий сонининг камида етти фоизи (шу жумладан ногиронлар учун камида уч фоизи) миқдорида белгилайдилар.

Иш берувчиларнинг аҳолининг рақобатга қобилиятсиз тоифалари учун белгиланган энг кам миқдордан ортиқча иш жойларини ташкил этишга, шунингдек ана шундай шахсларни касбга тайёрлаш ва қайта тайёрлашга қилган сарф-харажатлари халқ депутатлари маҳаллий советларининг маблағлари, шунингдек иш билан таъминлашга кўмаклашувчи давлат жамғармаси маблағлари ва бошқа маблағлар ҳисобидан қопланиши мумкин.

Ижтимоий муҳофазага муҳтож кишилар учун ташкил этилган иш жойлари халқ депутатлари маҳаллий советлари, касаба уюшмалари ва иш билан таъминлаш давлат хизматининг идоралари билан келишган ҳолдагина тугатилади.

22-модда. **Аҳолини иш билан таъминлашда касаба уюшмаларининг иштироки**

Касаба уюшмалари иш билан таъминлаш давлат сиёсатига доир масалалар бўйича Ўзбекистон Республикасининг тегишли қонун ҳужжатларини ва халқ депутатлари маҳаллий советларининг қарорларини ишлаб чиқиш ҳамда амалга оширишда иштирок этадилар.

23-модда. **Иш билан таъминлашга кўмаклашиш республика жамғармаси**

1. Иш билан таъминлашга кўмаклашиш республика жамғармаси миқёсида ва маҳаллий даражада вужудга келтирилиб, иш билан таъминлаш сиёсатини рўёбга чиқариш борасидаги чора-тадбирларни пул билан таъминлашга ва иш билан таъминлаш идораларининг самарали фаолият кўрсатишига мўлжалланади.

2. Иш билан таъминлашга кўмаклашиш давлат жамғармаси Ўзбекистон Республикаси ҳукумати томонидан белгиланадиган тартибда:

мулкчилик ва хўжалик юритиш шаклидан қатъий назар, корхоналар, муассасалар, ташкилотлар, кооперативлар ва бошқа иш берувчиларнинг Ўзбекистон Республикаси ҳукумати табақалаштирган ҳолда белгилайдиган, бироқ меҳнатга ҳақ тўлаш фондининг уч фоизидан кўп бўлмаган миқдордаги мажбурий ажратмалари (бу харажатлар маҳсулот таннархига қўшилади);

республика ва маҳаллий бюджетлар маблағларидан тегишли бюджетларни шакллантириш чоғида Ўзбекистон Республикаси ҳукумати ва халқ депутатлари советлари белгилайдиган миқдордаги дотациялар;

ихтиёрий ионалар, ушбу қонуннинг 21 ва 40-моддаларига мувофиқ ундириладиган жарималар ва бошқа тушумлар ҳисобига ташкил топади.

Бунда корхоналар, муассасалар, ташкилотлар ва кооперативларнинг ажратмалари ҳисобига ҳосил бўладиган иш билан таъминлашга кўмаклашиш жамғармаси маблағларининг 70 фоизи Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳар иш билан таъминлаш хизматларининг тасарруфида қолади (сўнгра улар ноҳиялар ва шаҳарлар учун тақсимланади), 30 фоизи эса республика даражасида марказлаштирилади.

Иш билан таъминлашга кўмаклашиш жамғармасининг ҳисобот йилида фойдаланилмаган маблағлари олиб қўйилиши мумкин эмас ва улар келгуси молия йилига ўтади.

Иш билан таъминлашга кўмаклашиш жамғармаси тижорат фаолиятидан олинадиган фойдадан ундириладиган солиқларнинг ҳамма турини тўлашдан, шунингдек давлат ва божхона пошлиналаридан озод қилинади.

3. Иш билан таъминлашга кўмаклашиш жамғармаси маблағларини нималарга сарфлаш аҳолини иш билан таъминлаш борасидаги тегишли республика ва минтақа дастурларида белгилаб берилади.

24-модда. **Ҳақ тўланадиган жамоат ишларини ташкил этиш**

Халқ депутатлари маҳаллий советлари иш билан таъминлаш давлат хизматларининг таклифларига мувофиқ ва уларнинг иштирокида ўз мулки бўлган корхоналар, муассасалар, ташкилотларда ҳамда шартномалар асосида бошқа корхоналар, муассасалар, ташкилотларда ҳақ тўланадиган жамоат ишлари амалга оширилишини ташкил этадилар.

Ҳақ тўланадиган жамоат ишларида қатнашиш истаги бўлган фуқаро билан муддатини узайтириш ҳуқуқини сақлаган ҳолда икки ойгача муддатга шартнома тузилади. Ишсиз сифатида рўйхатга олинган фуқаролар шартномалар тузишда устунлик қилиш ҳуқуқидан фойдаланадилар.

Жамоат ишларини бажариш чоғида фуқароларга бажарилаётган ишга қараб, бироқ 15 фоиз оширилган ишсизлик нафақаси миқдоридан кам бўлмаган миқдорда ҳақ тўлаш, ана шу ишлар муддатини умумий ва узлуксиз меҳнат стажига қўшиш, пенсия таъминоти ва вақтинча ишга лаёқатсизлик юзасидан нафақалар олиш ҳуқуқи кафолати берилади.

Жамоат ишлари маҳаллий бюджет маблағи ҳисобига ва аҳолини иш билан таъминлашга кўмаклашиш жамғармаси маблағи ҳисобига пул билан таъминланади.

Аҳолининг турли гуруҳлари учун ҳақ тўланадиган жамоат ишларини ташкил этиш тартиби ва уларни ўтказиш шартлари Ўзбекистон касаба уюшмалари федерацияси кенгаши билан келишилган ҳолда Ўзбекистон Президенти ҳузуридаги Вазирлар маҳкамаси томонидан тасдиқланади.

25-модда. **Ишсизларга касб ўргатиш, уларнинг малакасини ошириш ва уларни қайта тайёрлаш**

1. Иш билан таъминлаш давлат хизматларида иш қидираётганлар сифатида рўйхатга олинган шахсларга касб ўргатиш, уларнинг малакасини ошириш ва қайта тайёрлаш, башарти:

ишсиз зарур касб малакасига эга бўлмаганлиги туфайли унга муносиб иш танлаш мумкин бўлмаса;

ишсизнинг касб кўникмаларига мос келадиган иш йўқлиги сабабли унинг малакасини ўзгартириш зарур бўлса:

аввалги касби бўйича иш бажариш қобилияти йўқотилган бўлса амалга оширилиши мумкин.

2. Фуқароларга касб ўргатиш, уларнинг малакасини ошириш ва уларни қайта тайёрлаш иш билан таъминлаш давлат хизматларининг йўлланмалари бўйича ўқув юртларида иш билан таъминлашга кўмаклашиш жамғармасида ана шу мақсадлар учун кўзда тутилган маблағлар ҳисобидан амалга оширилади.

IV БУЛИМ. ИШДАН МАҲРУМ БУЛГАН ЧОҒДАГИ ИЖТИМОИЙ КАФОЛАТЛАР

26-модда. **Моддий мадад кафолатлари**

Ўзбекистон Республикаси ишдан маҳрум бўлган, биринчи бор иш қидираётган, шунингдек узоқ танаффусдан кейин меҳнат фаолиятини қайта бошлашни истаган фуқароларга:

корхоналар, муассасалар ва ташкилотлардан бўшатилган ходимларга имтиёзлар берилишидан;

касб-кор ўрганиш, малака ошириш ёки қайта тайёрлаш даврида стипендия тўланишидан ҳамда шу давр умумий ва узлуксиз меҳнат стажига қўшилишидан;

ишсизлик нафақалари тўланишидан;

ишсизга қарамоғидагиларни ҳисобга олган ҳолда ёрдам берилишидан;

ҳақ тўланадиган жамоат ишларида қатнашиш имкониятидан;

аҳолини иш билан таъминлаш давлат хизматининг таклифига биноан ишлаш учун ихтиёрий тарзда ўзга ерга кўчиши билан боғлиқ харажатларнинг қопланишидан иборат ижтимоий кафолатларни таъминлайди.

27-модда. **Корхоналар, муассасалар ва ташкилотлар ходимлари сони (штати) қисқариши, қайта ташкил этилиши ёки тугатилиши муносабати билан бўшатилаётган ходимларга моддий мадад бериш кафолатлари**

1. Корхоналар, муассасалар ва ташкилотлар ходимлари сони (штати) қисқариши, қайта ташкил этилиши ёки тугатилиши муносабати билан бўшатиладиган ходимлар ишдан бўшатилганларидан кейин иш билан таъминлаш давлат хизматларида 10 календарь кун ичида иш қидираётган шахс сифатида рўйхатдан ўтган бўлсалар, иш қидириш даврида, аммо кўпи билан уч ой мобайнида уларнинг ўртача иш ҳақи (бир ойлик бўшатиш нафақасини қўшиб ҳисоблаганда ва узлуксиз меҳнат стажи сақланади. Мазкур сабабларга биноан бўшатилган ходимларга ҳар қандай ҳолатда ҳам ўртача ойлик иш ҳақидан кам бўлмаган миқдорда ишдан бўшатиш нафақаси тўланади. Ишдан бўшатиш нафақаси ва сақлаб қолинадиган ўртача иш ҳақи аввалги иш жойидан тўланади.

Башарти, бўшатилаётган ходимга уч ойлик муддат ичида мақбул келадиган иш топиб берилмаса, шунингдек шу давр ичида у таклиф этилган бундай ишнинг иккитасини рад этган тақдирда у ишсиз мақомига эга бўлади.

Тугатилаётган корхоналар, муассасалар ва ташкилотларда зарур маблағ бўлмаса, бўшатилаётганларга компенсация иш билан таъминлашга кўмаклашиш республика жамғармаси маблағларидан тўланади.

2. Корхоналар, муассасалар ва ташкилотлар тугатилиши, қайта тузилиши, ходимлар сони (штатлар) қисқартирилиши муносабати билан бўшатилган, иш билан таъминлаш давлат хизматларида ўн кун ичида рўйхатдан ўтган ҳамда янги иш жойида ишлаб чиқаришдан ажралган ҳолда қайтадан касб ўрганаётган ёки малакасини ошираётган меҳнаткашларнинг аввалги ишидаги ўртача ойлик иш ҳақи бутун таълим даврида сақланиб қолади. Корхоналар, муассасалар ва ташкилотларнинг солиқ солинадиган базасини ҳисоблаб чиқиш чоғида у ходимларга касб ўргатиш, малакасини ошириш ёки қайта тайёрлаш учун сарфланадиган маблағ миқдорига камайтирилади.

Бўшатилган ходимни ишга жойлаштириш учун дастлаб унинг малакасини ошириш ёки уни қайта ўқитиш талаб қилинган, корхона, муассаса, ташкилот эса унга бундай имконият яратиб бера олмаган ҳолларда, бундай малака ошириш ёки қайта ўқитиш ходимни ишдан бўшатган корхона, муассаса ва ташкилот маблағи ҳисобидан ушбу модданинг 2-банди биринчи қисмида кўрсатилган шартлар билан амалга оширилади.

3. Иш билан таъминлаш давлат хизмати корхоналар, муассасалар ва ташкилотларнинг бошқа корхоналар, муассасалар ва ташкилотлардан ишдан бўшатиладиган шахсларни ишга қабул қилишда ўқишини ташкил этиш харажатларини тўла ёки қисман қоплаши мумкин.

4. Корхоналар, муассасалар ва ташкилотлардан бўшатилган ҳамда иш билан таъминлаш давлат хизматида рўйхатга олинган ходимлар халқ депутатлари маҳаллий советларининг уй-жойларини олиш ҳуқуқини, башарти бўшатиш корхона, муассаса ва ташкилотнинг қайта ташкил этилиши ёки тугатилиши туфайли содир бўлган бўлса, сақлаб қоладилар.

Ишловчилар сони (штатлар)ни қисқартириш тадбирлари амалга оширилиши муносабати билан ходимлар бўшатилган тақдирда улар эски иш жойидан уй-жой олиш ҳуқуқини сақлаб қоладилар.

5. Ўзларига боғлиқ бўлмаган сабабларга кўра ишлаб чиқаришдаги бахтсиз ҳодиса туфайли ёки касб касаллигига йўлиқиши натижасида ишдан маҳрум бўлган ҳамда ишга жойлашишга ва касб ўрганишга, малакасини оширишга ва қайта тайёргарликдан ўтишга муҳтож бўлган шахслар ишдан бўшатилган ходимларга тенглаштирилади.

28-модда. **Фуқароларга касб ўрганиш, малака ошириш ва қайта тайёргарликдан ўтиш даврида тўланадиган стипендияларнинг миқдори**

1. Ушбу қонуннинг 27-моддасида санаб ўтилган шахслардан ташқари ишидан ва иш ҳақидан (меҳнат даромадидан) маҳрум бўлган, иш билан таъминлаш давлат хизмати томонидан рўйхатга олинган, қарамоғида вояга етмаган болалари ва бошқа кишилар бўлган шахсларга касб ўрганиш, малакасини ошириш ёки қайта тайёргарликдан ўтиш даврида эски иш жойидаги ўртача ойлик иш ҳақининг 75 фоизидан (қарамоғида болалари ва бошқа кишилар бўлмаганларга эса — 50 фоизидан) кам бўлмаган, бироқ Ўзбекистон Республикаси қонунларида белгиланган энг кам иш ҳақи миқдоридан кам бўлмаган ва республикада таркиб топган ўртача иш ҳақидан ортиқ бўлмаган миқдорда стипендия тўланади.

2. Меҳнат интизомини бузганлиги учун ишдан бўшатилган, шунингдек узоқ вақт ишламаётган, биринчи марта иш қидираётган ва касб ўрганишга, малака оширишга ва қайта тайёргарликдан ўтишга муҳтож бўлган шахсларга аҳолининг шу тоифаси учун назарда тутилган ишсизлик нафақасидан кам бўлмаган ва Ўзбекистон Республикасида белгиланган энг кам иш ҳақидан ортиқ бўлмаган миқдорда стипендия тайинланади.

29-модда. **Ишсизлик нафақаларини тўлаш шартлари ва муддатлари**

1. Ишсизлик нафақаси белгиланган тартибда ишсиз деб топилган шахсларга улар аҳолини иш билан таъминлаш давлат хизматига мурожаат қилган кунларидан бошлаб тайинланади.

Ишсизлик нафақалари олиш ҳуқуқи иш билан таъминлаш давлат хизматига мурожаат қилинган пайтдан бошлаб кечи билан ўн биринчи кундан кейин кучга киради ва ишга жойлаштириш масаласи ҳал этилгунга қадар амал қилиб туради.

2. Ишсизлик нафақаларини тўлаш муҳлати ишидан ва иш ҳақидан (меҳнат даромадидан) маҳрум бўлган ёки узоқ (бир йилдан ортиқ) танаффусдан кейин меҳнат фаолиятини тиклашга ҳаракат қилаётган шахслар учун ўн икки ойлик давр мобайнида 26 календарь ҳафтасидан, илгари ишламаган, биринчи бор иш қидираётган шахслар учун эса 13 календарь ҳафтасидан ошмаслиги керак. Агар ишидан ва иш ҳақидан (меҳнат даромадидан) маҳрум бўлган фуқаролар ишсизлик бошланишидан олдинги 12 ой мобайнида тўла иш куни (ҳафтаси) шароитида камида 12 календарь ҳафта давомида ёки тўла иш куни ҳафтасига эга бўлган 12 календарь ҳафтага айлантириб ҳисобланган тўлиқсиз иш куни (ҳафтаси) шароитида ҳақ тўланадиган иш (меҳнат даромади)га эга бўлган бўлсалар, ишсизлик нафақаси тўланади.

3. Ишсиз нафақа олиш даврида фаол иш қидириши ва ҳар икки ҳафтада камида бир марта иш билан таъминлаш давлат хизматларида йўқламадан ўтиши керак.

4. Ишсиз деб эътироф этилган ва пенсия таъминоти тўғрисидаги қонунларга мувофиқ умумий меҳнат стажи пенсияга чиқиш (имтиёзли шартларда пенсияга чиқиш ҳам шунга киради) ҳуқуқини берувчи шахслар муддатидан олдин (қонунларда) белгиланган муддатдан икки йил олдин) пенсияга чиқиш ҳуқуқига эгадирлар.

30-модда. **Ишсизлик нафақаси миқдорларини аниқлаш тартиби**

1. Ишдан ва иш ҳақидан (меҳнат даромадидан) маҳрум бўлган шахслар учун ишсизлик нафақаси аввалги иш жойидаги охирги бир йилги иш ҳақига фоиз нисбатида белгиланади. Бошқа ҳамма ҳолларда ишсизлик нафақаси энг кам миқдордаги иш ҳақига фоиз нисбатида белгиланади.

2. 16 ёшга тўлмаган болалари ва қарамоғида бошқа кишилар бўлган ишсизларга нафақа миқдори 10 фоиз оширилади.

3. Иш ҳақига коэффициентлар белгиланган жойларда яшовчи шахсларга ишсизлик нафақаси миқдорлари уларнинг шу жойларда яшаган даври учун мазкур жойда ноишлаб чиқариш тармоқларининг ходимларига белгиланган коэффициентни қўллаган ҳолда тайинланади.

4. Ишсизлик нафақасининг миқдори белгиланган тартибда индексланиши лозим.

31-модда. **Ишидан ва иш ҳақидан маҳрум бўлган шахслар учун ишсизлик нафақасининг миқдори**

1. Ишидан ва иш ҳақидан (меҳнат даромадидан) маҳрум бўлган тақдирда ишсизлик нафақаси олиш ҳуқуқига эга бўлган шахсларга аввалги иш жойидаги ўртача иш ҳақининг 50 фоизи миқдорида, аммо Ўзбекистон Республикаси қонунларида белгиланган энг оз иш ҳақидан кам бўлмаган ва республикада таркиб топган ўртача иш ҳақидан ортиқ бўлмаган миқдорда ишсизлик нафақаси тўлашга кафолат берилади.

2. Фуқаро ишсизлик нафақаси олиб турган даврда унинг меҳнат стажида узилиш бўлмайди.

32-модда. **Ҳарбий хизматдан, ички ишлар ва миллий хавфсизлик идораларидан бўшатилган шахслар учун ишсизлик нафақасининг миқдори**

Ҳарбий хизматдан, ички ишлар ва миллий хавфсизлик идораларидан бўшатилиши натижасида иш ҳақини йўқотган шахслар ушбу қонуннинг 31-моддасида кўзда тутилган шартлар асосида нафақа олиш ҳуқуқига эгадирлар.

Ҳарбий хизматдан, ички ишлар ва миллий хавфсизлик идораларидан бўшатилган ҳамда иш билан таъминлаш давлат хизматига мурожаат қилишдан олдин ишламаган шахсларга нафақа миқдори республика бўйича белгиланган энг оз иш ҳақи даражасида белгиланади.

33-модда. **Биринчи марта иш қидираётган шахслар учун ишсизлик нафақасининг миқдори**

Илгари ишламаган, биринчи марта иш қидираётган ва ишсизлик нафақасини олиш ҳуқуқига эга бўлган шахсларга иш билан таъминлаш давлат хизматлари касб ўрганиш ёки ишга жойлашиш учун имконият бермаган тақдирда уларга белгиланган энг оз иш ҳақининг камида 75 фоизи миқдорида нафақа олиш учун кафолат берилади.

34-модда. **Узоқ муддатли танаффусдан кейин иш қидираётган шахслар учун ишсизлик нафақасининг миқдори**

Узоқ муддатли танаффусдан кейин яна меҳнат фаолиятини бошлашга ҳаракат қилаётган ишсизларга:

ихтисоси бўлган шахслар, шунингдек ўн икки ой мобайнида ҳақ тўланадиган иш билан бандлиги ўн икки календарь ҳафтадан кам вақтни ташкил этган шахслар учун умумий меҳнат стажи камида бир йил бўлган, ишга жойлашиши касб ўрганишни, малака оширишни ёки қайта таълим олишни талаб қилмаган тақдирда — дастлабки ўн уч календарь ҳафта мобайнида камида белгиланган энг кам иш ҳақининг 100 фоизи ва шундан кейинги ўн уч календарь ҳафта мобайнида 75 фоизи миқдорида;

бошқа ҳолларда, шу жумладан ихтисоси бўлмаган кишиларга иш билан таъминлаш давлат хизмати касб ўрганиш имкониятини бермаган тақдирда белгиланган энг кам иш ҳақининг 75 фоизи миқдорида нафақа тўланишига кафолат берилади.

35-модда. **Касб ўрганиш ва қайта тайёргарлик кўришдан ўтган шахслар учун ишсизлик нафақасининг миқдори**

Ишсиз деб эътироф этилган шахслар ишлаб чиқаришдан ажралган ҳолда касб ўрганган ва қайта тайёргарликдан ўтгандан кейин Ўзбекистон Республикаси қонунларида белгиланган энг кам иш ҳақидан кам бўлмаган миқдорда ишсизлик нафақаси олиш ҳуқуқига эгадирлар.

36-модда. **Ишсизлик нафақаси тўлашни тўхтатиб туриш ва бутунлай тўхтатиб қўйиш**

Қуйидаги ҳолларда:

ишсиз икки марта таклиф қилинган мақбул келадиган ишни рад этса;

меҳнат интизомини бузганлик учун ишдан бўшатилган бўлса;

аввалги иш жойидан узрли сабабларсиз ўз ҳоҳиши билан бўшаб кетган бўлса;

ишсизлик нафақасини олиб турган даврида иш билан таъминлаш давлат хизматини хабардор қилмай вақтинча ишга жойлашган бўлса;

ишсизлик нафақасини алдов йўли билан олишга уринса;

ишсиз мақомига эга бўлган шахс озодликдан маҳрум этиш тарзида жазога ҳукм этилган бўлса, шунингдек даволаш-меҳнат профилакторийсида даволаш курсини ўтаётган бўлса, ишсизлик нафақаси тўлаш уч ойгача муддатга тўхтатиб турилиши, бутунлай тўхтатиб қўйилиши ёхуд унинг миқдори камайтирилиши мумкин.

Корхона, муассаса ва ташкилотдан ишдан бўшатилган ва белгиланган тартибда ишдан бўшатиш нафақасини ёки маҳрум бўлган иш ҳақининг ўрнини қисман ва вақтинча қоплашни таъминловчи бошқа тўловларни олган шахслар бўшатилганидан кейин уч ой мобайнида ишдан бўшатиш нафақасини олиш ҳуқуқига эга бўлмайдилар.

37-модда. **Моддий ёрдам**

Ишсизнинг қарамоғидаги оила аъзоларига моддий ёрдам ва аҳолини иш билан таъминлашга кўмаклашиш жамғармасидан бошқа турда ёрдам кўрсатилиши мумкин. Иш билан таъминлашга кўмаклашиш жамғармаси ва тегишли маҳаллий бюджетлардан ажратиладиган маблағлардан моддий ҳамда бошқа хил ёрдамлар кўрсатиш тартиби ва шартлари халқ депутатлари маҳаллий советларининг қарорлари билан, шунингдек жамоа шартномалари (битимлари) билан белгиланади.

V БУЛИМ. АҲОЛИНИ ИШ БИЛАН ТАЪМИНЛАШГА ДОИР ҚОНУНЛАРНИ НАЗОРАТ ҚИЛИШ ВА УЛАРНИ БУЗГАНЛИК УЧУН ЖАВОБГАРЛИК

38-модда. **Аҳолини иш билан таъминлаш тўғрисидаги қонунларнинг бажарилишини назорат қилувчи идоралар**

Аҳолини иш билан таъминлаш тўғрисидаги қонунларнинг бажарилиши устидан назоратни халқ депутатлари маҳаллий советлари, иш билан таъминлаш давлат хизматлари, бошқа давлат идоралари, касаба уюшмалари амалга оширади.

39-модда. **Иш билан таъминлаш ҳақидаги қонунларни бузганлик учун жавобгарлик**

«Аҳолини иш билан таъминлаш тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси қонунини бузганлик учун интизомий ва маъмурий жавобгарлик белгилаб қўйилади.

40-модда. **Меҳнат қилишга маъмурий йўл билан мажбур қилганлик учун жавобгарлик**

Ушбу қонун 2-моддасининг 1-банди учинчи қисмида кўзда тутилган ҳаракатларни содир қилишда айбдор бўлган шахслар 10 минг сўмгача миқдорда суд тартибида солинадиган жарима тарзидаги маъмурий жавобгарликка тортиладилар.

Ўзбекистон Республикасининг Президенти
И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1992 йил 13 январь.

ҲАМДЎСТЛИКДА ҚАТНАШУВЧИ ДАВЛАТЛАРНИНГ ҚУРОЛЛИ КУЧЛАРИНИ ҚУРОЛ-ЯРОҒЛАР, ТЕХНИКА, МОДДИЙ ВОСИТАЛАР БИЛАН ТАЪМИНЛАШ, РЕМОНТ КОРХОНАЛАРИ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ФАОЛИЯТИНИ, ИЛМИЙ-ТАДҚИҚОТ ВА ТАЖРИБА-КОНСТРУКТОРЛИК ИШЛАРИНИ ТАШКИЛ ЭТИШ ҚОИДАЛАРИ ТЎҒРИСИДА

БИТИМ

Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлигида (бундан буён Ҳамдўстлик деб юритилади) қатнашувчи давлатлар Ҳамдўстлик стратегик кучларининг ва Ҳамдўстлик давлатлари Қуролли Кучларининг жанговар тайёргарлигини тегишлича даражада сақлаб туриш, қўшинларни зарур моддий воситалар билан таъминлашни яхшилаш, мавжуд ишлаб чиқариш қувватларининг иши учун шарт-шароит яратиш, илмий салоҳиятни сақлаб туриш муддаоларига амал қилиб, қуйидагиларни келишиб олдилар:

1-МОДДА

Ҳамдўстликда қатнашувчи давлатлар қўшинларининг моддий-техника таъминоти ва ички таъминоти масалаларини, қурол-яроғлар, техника ва моддий воситаларини етказиб бериш масалаларини, шунингдек ҳарбий мақсадларга мўлжалланган маҳсулотларни ишлаб чиқаришнинг кооперациялашган алоқалари, узоқ муддатли ишлаб чиқариш хўжалик алоқалари ва бевосита шартномаларни сўзсиз сақлаб қолиш масалаларини ҳал этишда бир-бирларига кўмаклашиш.

2-МОДДА

Ҳарбий маҳсулотнинг энг муҳим турларини етказиб бериш ва ишлаб чиқишни давлат йўли билан бошқаришни Ҳамдўстлик давлатлари ҳукуматлари даражасида амалга ошириш. Ўзаро маҳсулот етказиб беришга доир шартномаларни тузиш ва уларни бажаришни Ҳамдўстлик давлатлари тегишли бошқарув идоралари орқали назорат қилиб бориш.

3-МОДДА

Ҳамдўстлик давлатлари Қуролли Кучлари корхоналарида қурол-яроғлар, техника, ҳарбий-техника буюмларини ўзаро келишилган режалар ва нархларда, ўзаро ҳисоб-китоб қилиш ва таркиб, топган ишлаб чиқариш алоқаларини сақлаб қолиш қоидалари асосида умумий манфаатларни кўзлаб амалга ошириш.

4-МОДДА

Қурол-яроғлар, техника билан таъминлашни, шунингдек ҳарбий-техника буюмлари, ишлаб чиқариш-техника мақсадларига мўлжалланган маҳсулотлар ва бошқа моддий воситалар билан таъминлашни Ҳамдўстлик давлатлари тегишли бошқарув идораларига тақдим этиладиган келишилган буюртмалар асосида, келишилган нархлар билан ўзаро ҳисоб-китоб қилиш қоидалари асосида амалга ошириш.

5-МОДДА

Ҳамдўстлик стратегия кучларига ва Ҳамдўстлик давлатлари Қуролли Кучларига тегишли қурол-яроғлар ва техника давлатдан ташқаридаги ремонт корхоналарида турган пайтда уларнинг бир томонлама тарзда бошқа давлатга бўйсундирилиши, бошқа мақсадга ажратилиши, хусусийлаштирилиши мумкин эмас. Мазкур масала юзасидан бир томонлама тарзда қабул қилинган ҳужжатлар бекор қилинади.

6-МОДДА

Олдин бошланган илмий-тадқиқот ва тажриба-конструкторлик ишлари манфаатдор томонларнинг улушбай иштироки асосида давом эттирилишини таъминлаш.

7-МОДДА

Фойдаланилаётган қурол-яроғлар ва техника намуналарига доир техника аҳборотини мунтазам равишда ўзаро айирбош қилиб туриш.

8-МОДДА

Ҳамдўстлик давлатлари ҳудудида жойлашган ҳамда қурол-яроғлар, ҳарбий техника ва буюмларни ишлаб чиқиш, тайёрлаш, ўрнатиш ва етказиб бериш билан шуғулланувчи ҳарбий саноатдаги ҳарбий ваколатхоналар ҳудудида ана шу корхоналар ва ташкилотлар жойлашган давлат қуролли кучлари таркибига киради.

9-МОДДА

Қўшинларни ва ҳарбий юкларни давлатлараро ташиш Ҳамдўстлик давлатларининг транспорт идоралари ўртасидаги махсус битимларга мувофиқ бажарилади. Ҳарбий юкларни ташишни режалаштириш ва таъминлаш тартиби ҳамда уларни бошқариш Ҳамдўстлик давлатлари Қуролли Кучлари ҳарбий транспорт органлари ўртасида келишиб олинади.

10-МОДДА

Ҳамдўстлик давлатлари Қуролли Кучларининг ҳарбий хизматчилари касаллик белгилари мавжуд бўлса текшириш ва даволаш учун Ҳамдўстлик давлатларининг ҳарбий шифохоналарига бепул жойлаштирилади.

Ҳамдўстлик давлатлари ҳарбий хизматчилари, уларнинг оила аъзолари, ишчилар ва хизматчилар шартнома асосида санаторий-курортларда даволанишлари ва дам олишлари таъминланади.

11-МОДДА

Мазкур битимнинг таъминот турлари бўйича шартларини аниқ бажариш тартиби ҳукумат бошлиқлари ёки Ҳамдўстлик давлатлари бошқарув идоралари вакилларининг алоҳида битими билан расмийлаштирилади.

12-МОДДА

Битим имзоланган пайтдан кучга киради.

1992 йил 14 февралда Минск шаҳрида рус тилида бир нусха тузилган. Асл нусха Беларусь Республикаси ҳукуматининг архивида сақланади. Беларусь Республикасининг ҳукумати ушбу битимни имзолаган давлатларга унинг тасдиқланган нусхасини юборади.

Битимни Озарбайжон, Беларусь, Қирғизистон, Молдова, Туркманистон, Ўзбекистон, Украина вакиллари имзолаган.

Муштарий сўз сўрайди

СИЁСИЙ ЛЎТТИБОЗЛИК ЭМАСМИ?

Россия телевидениесининг «Туркистон ўлкасига Бирлашган Миллатлар Ташкилоти қўшинларига ўхшаган қўшин олиб кириш керак, Ўрта Осиёликлар русларни ҳайдаб чиқаришмоқда» мазмунидаги ёлғон хабари кўпчиликни ғазаблантирди.

Улуғ рус ёзувчиси Лев Толстой: «Ёзмасликнинг ҳеч иложи қолмагандагина ёзмоқ керак» деган экан. Бундан аввал ҳеч ёзмаганман. Ана шу хабарни эшитиб, биринчи маротаба қўлимга қалам олдим. Мавриди экан, сизларга бундан уч-тўрт йил олдин бўлиб ўтган бир гапни эслатиб ўтмоқчиман. Англия ҳукуматининг собиқ бош вазири Маргарэт Тэтчер хоним Москвага ташриф буюриб, қуролли кучларни қисқартириш таклифига қониқарсиз жавоб олганидан кейин «Литературная газета»-да бир суҳбати чоп этилганди. «Ўтган асрларда русларнинг бобокалонлари, — дейди у, — Россиянинг камбағал, лой қишлоқлари кўчаларидан ясанган солдатларию баҳайбат тўпларини марш қилиб ўтганларида, узун кўйлак кийган, иштонсиз деҳқонлари фахрланиб: — «Мана бизнинг қудратимиз!» дейишган экан». Ўша солдатлар Туркистон ерларига қилич яланғочлаб келиб, не-не алломаю, дин арбобларини (худо раҳмат қилган бўлсин) қатл қилиб, жаҳонга машҳур обида, мачит ва мадрасаларни тўпга тутиб кулини кўкка совурдилар.

Мен Ўзбекистонда яшаётган ўрисларни уч тоифага бўламан. Биринчи тоифадагилар Ўзбекистонга яхши ният билан келиб, хайрли ишлар қилиб, эл ҳурматига сазовор бўлганлар. Улар миллатимизни, тилимизни, урф-одатларимизни ҳурмат қилиб, бизлар билан бир тан, бир жон бўлиб яшамоқдалар. Имоним комилки, бундан кейин ҳам шундай яшайдилар. Иккинчи тоифадагилар эса Россия қишлоқлари, шаҳарларини тарк этиб, қаерга боришини билмай, дайдиб келиб қолганлар. Бу тоифадагиларнинг мақсади — ётиб ейиш, мўмай пул топиш. Учинчи тоифадагилари амалдорлардан иборат бўлиб, улар таклиф қилинган, дилар. Ўзбекистон коммунистик партиясининг собиқ котиби Анишчев, республика ички ишлар вазирининг муовини Дидоренко, Ўзбекистон прокурори Бутирлин, Тошкент шаҳар партия комитетининг котиби Сатин ва бошқа катта-кичик амалдорлар шулар жумласига киради. Майнавозчилик шу даражага бориб етгандики, Харьковдаги гастроном директорини чақиртириб, Ўзбекистон Савдо вазири этиб тайинланганди.

Ўзбеклар — меҳмондўст, меҳнатсевар халқ. Буни бутун жаҳон яхши билади. Эҳтимол ана шу фазилатимиз бошимизга кўп кулфатлар солаётгандир. Ўзбекистон энди мустақил давлат. Унинг ички ишларига бошқа давлатларнинг аралашишига ҳаққи йўқ. Россия бунинг ўрнига Ўзбекистон билан дўстона, ҳалол муносабат ўрнатиши даркор. Менимча, Россия учун ҳам, Ўзбекистон учун ҳам ҳозир ғийбату туҳматнинг пайти эмас. Аксинча, биргаликда иқтисодий таназзулдан қутулиш чораларини ўйлаш зарур.

РСФСР халқ депутати Старовойтованинг бу «хизмат»ини Ленин ибораси билан: «Политические проститутки» (сиёсий лўттибозлик) деб баҳоласак ҳеч кимни ҳақорат қилмаган бўламиз.

Пўлат ҚОДИР,
ишчи, Тошкент шаҳри.

ҲАМКОРЛИКНИНГ КЎЛАМИ КЕНГ

МАЪЛУМКИ, илмий-техник ечимлар қанча қисқа муддатда яратилиб, ишлаб чиқаришга тез жорий этилса, унинг иқтисодий самараси шунча салмоқли бўлади. Бозор иқтисодиётига ўтилаётган бугунги шароитда ана шундай изчиллик айни заруратдир. Ҳозир ҳатто олий ўқув юртларида ҳам илмий тадқиқотлар ечимларини ишлаб чиқаришга тадбиқ этишнинг янги иқтисодий усуллари пайдо бўла бошлади. Янги ижодий жамоа, илмий-ишлаб чиқариш лаборатория ва бирлашмалари, ширкатлар, қўшма ва кичик корхоналар вужудга келди. Шунинг натижасида олинаётган даромад фанларнинг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш, етук мутахассисларни тайёрлаш имконини бераётир. Тижорат ва илмий ишларга талабаларни ҳам жалб этиш учун шароит яратилмоқда.

Чунончи, Бухоро озиқ-овқат ва енгил саноат технология институтининг «Тараққиёт» кичик корхонаси маҳаллий хом ашёдан янги қурилиш материалларини ишлаб чиқиш йўлларини топиб, жорий этмоқда. Самарқанд меъморчилик-қурилиш институтида янгиликларни жорий этувчи кичик давлат корхоналари ишлаб турибди. Масалан, «Геофундаментпроект» корхонаси ҳисоб-китоб, лойиҳа, тадқиқот ишлари билан шуғулланмоқда. «Бунёдкор» кўҳна шаҳарнинг ёдгорликларини таъмирламоқда. «Иқтисодчи» бозор муносабатлари шароитларида хўжалик юритиш йўл-йўриқларини ўргатмоқда.

Эндиликда олий ўқув юртлари олимлари хорижий илмий марказлар, фирма ва корхоналар билан ҳам иқтисодий алоқалар боғлаш йўлларини изламоқдалар. Тошкент автомобиль ва йўллар институти саккизта ана шундай битим тузишга эришди.

Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги ҳам олий ўқув юртларининг илмий куч-қувватини мустаҳкамлаш борасида амалий ишлар қилаётир. Туркия, Хитой, Аргентина, Ҳиндистон ва яна бир қатор хорижий мамлакатлар билан фан соҳаларида мустаҳкам тижорат алоқалари ўрнатилди. Бундай кенг кўламли ҳамкорликнинг истиқболи порлоқ эканлиги шубҳасиз.

Й. САМАД.

Эртага Ўрта Осиё ва Қозоғистон мусулмонлари диния бошқармаси қурултойи очилади

ОЛЛОҲ

Фалсафий мушоҳадалар

Ўктам ҲАКИМАЛИ

Инсон фикрлаш қобилиятига эга бўлганлиги, яъни мия фаолиятининг бошқа мавжудодларга нисбатан кучлироқ тараққий топгани учун ҳам ер юзининг тож-сарварига айланди. Борлиқнинг гўзаллиги ҳам инсон тафаккури маҳсули бўлмиш адабиёт, санъат, мусиқа, тарих орқали тўлиқ ифодаланди.

Барча барбодликларнинг ягона сабаби кенг кўламда фикрламаслик, ўйламаслик, мулоҳаза юритмаслик касофатидир. Тараққиётнинг бош омили ҳам кенг кўламда фикрлаш, ўйлаш, мулоҳаза қилишнинг юксак самарасидир. Иқтидорли кишилар табиатан серфикр, сермулоҳаза ва раҳмдил бўладилар, оламни, инсонни англашда кам янглишадилар. Фикрлаш қобилияти суст кишилар эса шафқатсиз бўладилар ва умрлари бўйи янглишиб ўтадилар. Қотиллар, сотқинлар, ўғрилар шу тоифадан чиқади. Азал-азалдан инсонга ато этилган ва уни муқаддаслик шоҳсупасига кўтариб келган мия фаолиятининг самараси кимнинг саховати, унинг ўзи қандай саховат?! Кўзларимизга чалиниб, миямизда ўз ифодасини топадиган устки олам, пастки олам ва улар орасидаги мавжудлик —адабиёт, санъат, мусиқа орқали ифодаланиб келган, янги тараққиётларга чорлайдиган дунёи олам қачон ва ким томонидан яратилди?!

Инсон вужудидаги ягона илоҳиёт, яъни уни муқаддаслик шоҳсупасига кўтарадиган фазилат ва худди шу ҳақдаги тушунча аввало унинг бошидан, тўғрироғи боши ичидаги мия фаолиятидан бошланади. Асли мия фаолияти ҳақидаги тушунчадан эмас, мияни ташкил этадиган, унинг фаолиятини юзага чиқарадиган турли-туман, катта-кичик қатламлар, яъни катакчалар, яна ҳам тўғрироғи ўйлар, фикрлар, мулоҳазаларни ишлаб чиқарадиган «дош»қозондан, шу билан бирга инсонга «ўзлиги»ни, табиатини, ички, сиртқи оламни, айни пайтда Оллоҳни танитадиган, гўзалликни англатадиган аъзодан бошланади. Оллоҳи Карим оддий гўштга ё ўпкага ўхшайдиган мана шу мия қатламларига ўзидан бўлак бирор кучнинг қўлидан келмайдиган илоҳийликни бахш этдиким, сонсиз-саноқсиз майда-чуйда қатламларнинг ҳар бир катагидан фикрлар нури таралиб, борлиққа ёйилади-да, осмонни, ерни, юлдузларни, қуёшни, ойни, сувни, одамни, ҳавони, қушларни, жониворларни танитади. Шу билан бирга ҳисларимиз билан турли мевалар ва овқатларнинг мазасини татиймиз. Миямиз бирортасининг номини чалкаштириб ҳам юбормади...

Инсон танасида мия каби бир хилда қон эмувчи, қондан озуқа олувчи бошқа аъзолар миянинг зиммасига юкланган — илоҳий фазилатнинг вазифасини бажара олмайди. Юракдай имон-эътиқодни шакллантирувчи муқаддас аъзо ҳам мия каби фикрлаш, ўйлаш, мулоҳаза қилиш хислатидан бенасиб қолган. У мияни қон билан таъминлаб, ўз фаолиятини давом эттиришга кўмаклашади, холос. Танадаги барча аъзоларимиз ҳам мия каби қондан озуқа олади, бироқ на юракнинг, на миянинг фаолияти бошқасига кўчиб қолмайди. Бир-бирининг вазифасини ҳам ўтай олмайди. Танамиздаги бирорта аъзо мия каби қалин ва мустаҳкам суяк билан ҳам қопланмаган. Танамиздаги мавжуд суяклар танамизни кўтариш вазифасинигина ўтайди. Лекин бирорта аъзо мия каби мустаҳкам ҳимоя қилинмаган. Буларнинг ҳаммаси Оллоҳи Каримнинг инсон деб аталмиш суякли фарзандига ато этган адоқсиз саховатидир. Оллоҳи Карим миямизни ярата туриб, унга нур бағишлади ва шу нурлар орқали оламнинг кўзгусига айландик...

Кўзларимиз орқали борлиқни кўрамиз, қулоқларимиз орқали турли овозларни эшитамиз, юрак орқали ҳаммасини ҳис этамиз. Уларга муносабат билдириш, улар ҳақида ҳукм чиқариш, вазифаси яна мияга юкланади. Демак, вужудимизни мия фаолияти бошқаради. Инсон боласи тараққий қила борган сари миянинг фаолияти кучайиб, мазмунини белгилайди ва уни муросага киритади.

Мана шу сирли-сеҳрли жараёнларни жамлаб, муросага киритган, уни тўла-тўкис ижро этадиган ва инсонга муқаддаслик касб этадиган миянинг ўзи нима? Бундай ҳислат бошқа жонворларда ҳам мавжуд. Оздир-кўпдир ато этилган мана шу мия фаолияти билан ўзларини бошқарадилар, умрларини давом эттирадилар. Табиийки, буларнинг ҳаммаси ҳам биргина Оллоҳнинг қўлидан келадиган қудрат ва бу фаолиятни ҳам шак-шубҳасиз Оллоҳнинг ўзи бошқаради. Угина саховатда беназирдир...

Бўрилар моллар каби ўт еёлмагани, одамдай нон ёпиб еёлмагани учун ҳам, унинг қудрати тишларига ва оёқларига жамланди ва охир-оқибат тайёр гўшт билан ҳаётини асрайди. Молларда, қушларда бўрилар каби қудратли тишлар бўлмагани учун ҳам ўт ва дон ейиш билан чекландилар. Оллоҳ уларнинг инсондагидай юксак онгдан қисгани сабабли таналарига юнг чиқариб, совуқдан ўлиш балосидан асраб қолди. Ўт-ўланлар молларга овқат учун яратилдими? Ё ерни гўзал қилиш учун яралдими? Оллоҳ ҳаммасини тақдири азалда шундай режалаштирганди, у ўз режасини амалга оширди. Отлар тез чопгани учун ҳам ўт қопига эга эмас. Агар Оллоҳ отни ўт қопи билан яратганда, чопавериш натижасида ўт қопи ёрилиб, ўларди. Жонворлар кам умр кўрганликлари учун ҳам Оллоҳ уларнинг тишларини инсон тишларига қараганда мустаҳкам қилиб яратди. Бечора итлар эрта-кеч кўчаларда тентираб умр кечирганликлари учун ҳам Оллоҳ уларнинг ошқозонларини фақат ташландиқларга мослади. Уларнинг ошқозонлари ҳеч қачон бузилмайди. Кўча-кўйларда ётиб кун кечиргани учун Оллоҳ итларнинг ўпкаларини минг бор чидамли қилиб яратди. Оллоҳ сигирларнинг мугузларига, қўйларнинг пешоналарига, оҳуларнинг оёқларига саховат кўрсатди.

Оллоҳ инсоннинг мия фаолиятини кучайтиргани учун ҳам кийим тикиб кийиш, буғдойни янчиб нон қилиб ейишга кўниктирди. Инсонда шернинг қудрати ҳам йўқ. Буларнинг ҳаммаси миясининг қудратига юкланди. Тўй-томоша, орзу ҳавас каби фазилатлар ҳам биргина инсонга хосдир. Оллоҳ саховат кўрсатмаганда инсон ҳам балки жонворлар каби тўрт оёқда юрган, ўтлаган бўлармиди... Оллоҳ инсонни илк бор кийимсиз яратди. Лекин ор-номус, ғурур туйғусидан бенасиб қолдирмади. Инсон кийимсиз қондошлари ва оила аъзолари қаршисида юролмасди. Шу сабабли инсон тўла шаклланиб олгунига қадар Оллоҳ унинг номусларини «номус» аломатлари билан яширди... Ҳозир ҳам дунёнинг турли ерларида ибтидоий давр кишиларига хос ҳаёт кечирадиган инсон болалари мавжуд, лекин улар ҳам биринчи галда номуслари ҳақида, ётоқлари ҳақида бош қотирадилар. Оллоҳ уларни ҳам ор-номус ҳиссидан маҳрум этмаган. Жонворларда бундай ҳислат йўқ.

Эсимизни таниб мактабга қатнай бошлаган кунимиздан эътиборан Маркснинг «Дин — қора доридир», деган нуқтаи назарини шиор қилиб олиб, муаллимларимиз «Оллоҳ йўқ» дея ўргатдилар. Баъзи муаллимларимиз дарсларида Оллоҳни ҳақоратлаб, бизни ҳам ҳақоратлашга кўниктирдилар. Минг-минг йиллар ота-боболаримиз, бибиларимиз «Оллоҳ» деб топинган, шу йўлда пок қолиб, дорулбақога жўнаган, яъни азиз кишиларимизнинг имон-эътиқодларини 75 йил ичида йўққа чиқардик. Оллоҳдан кеча туриб, табаррук ота-боболаримиз, бибиларимизнинг ҳам юзларига оёқ қўйдик. Ўзимиз сезиб-сезмай «оқпадар»га «валати»га айландик. Буларнинг ҳаммаси инсон қиёфасидаги шайтонлар туфайли барбод бўлди... Ҳатто Оллоҳнинг мавжудлигини, ер юзида кезиб юрувчи, турли жониворлар, нуроний чоллар қиёфасида кўринадиган фаришталар, аждаҳо, ит, эшак қиёфасида кўринувчи шайтонлар борлиги, кўзимизга кўринишини била туриб ҳам илоҳни тан олмадик. Ер юзини шайтонлар босиб кетди... Ўша шайтонлар ўз нуқтаи назарларини сотқин кишилар орқали амалга ошира бошлашди. Ўз раъйига қараганларни нишонлар, мукофотлар билан тақдирлади, раъйига қарамаганларни эса тиғдан ўтказди... Шайтоннинг васвасасига учрадик, у узоқ вақт бизни йўлдан оздирди, имон-эътиқодимизга қарши жанг очди. Биз эса яъжуж-маъжужларнинг орқасидан эргашгандай эргашиб кетавердик ва оёқларимиз остида инграётган ота-боболаримиз, юксакликда чирқираётган руҳлар, Оллоҳ билан ҳам қизиқмадик...

Шайтонлар кўриниб кимнингдир лабларини қийшайтириб кетгани, фаришталар кимларгадир кўриниб бахтли қилганини била-кўра туриб ҳам Оллоҳга шак келтирардик. Шаккоклик фасли бошланганди. Имон-эътиқод эса бир бурчакда қон йиғларди... Бунгача Оллоҳдан қўрққандик, Оллоҳни ҳақ, деб билгандик, қотиллик, ўғрилик, жаллодлик, номуссизлик йўқ ҳисоби эди...

Хонадон ва мактаб. Хонадонимизда эрта-кеч Оллоҳ ҳақида гапирилар, уни танишга ўргатиларди. Мактабдан кейин уни таниб, унга сажда қилиб яшардик. Мактабда эса Оллоҳимизни бир зумда барбод қилишарди. Хонадонимиздан художўй бўлиб чиқардик, хонадонимизга эса худосиз бўлиб қайтардик. Икки ўт орасида жизғанак бўлиб ёнардик. Муаллимларимиз бизни Оллоҳдан ажратиш билан бирга имон-эътиқодимиздан айириб, ҳис-туйғуларимизни топтаётганликлари, ватан, миллат, туйғусидан жудо этаётганликлари, ота-оналаримиз, ака-укаларимиз, қондошларимизга меҳрибонлик қилаётганликлари, охир-оқибат биздан қотил, сотқин, жаллод тайёрлаётганликлари билан қизиқмасдилар. Қизиққанларида, яъни Оллоҳни тан олдириб тарбиялаганларида бугунги кунда қотиллик, сотқинлик, жаллодлик бу қадар кенг тарқалмаган бўларди.... Муаллимларимиз бу ҳақда жиддий бош қотира олмасдилар. Шўро сиёсати уларни жиддий бош қотиришга қўймасди. Орада бола-чақа боқиш, қорин тўйдириш, кийим кийиш, деган тушунча мавжуд эди. Сиёсатга қулоқ солмаса бола-чақаси, ўзи очдан ўлиши керак эди... Инсон ҳамма нарсадан воз кечиши мумкин, бироқ ҳаётидан ҳеч қачон воз кечолмайди... Тириклигини асраб қолиш учун баъзан ўзи истамаган ҳолда қотиллик, сотқинлик йўлини тутиши тайин.... Шайтонлар шундай қотил шароитни юзага келтиргандики, унинг қурбонига айланмасликнинг иложи йўқ эди...

Бизни имонсиз-эътиқодсиз қилиб тарбиялаган муаллимларимизнинг баъзилари ҳозир ҳам ҳаёт. Баъзилари ҳали ҳам муаллимлик қилаётирлар.. Баъзилари Оллоҳнинг муқаддас уйи — масжидга мулла ҳам бўлиб олишган... Кўплари номоз ҳам ўқишади... қани имон? Қани эътиқод? Оллоҳнинг ўзи мана шундай имонсиз-эътиқодсиз бандаларига қандай муносабатда?! Ўзига қарши борувчи кўрнамак бандаларини ва миллатни йўлдан оғдирувчи олчоқ кимсаларни ярата туриб, Оллоҳ нимани кўзлаган эди?! Балки уларни яратиш билан гўзалликнинг, имон-эътиқоднинг қадрини оширмоқчи бўлгандир... Бу дунёда қилган тўнғизликлари учун олчоқлар у дунёда жазоланишлари тайин... Тўнғизтабиат кишилар учун эса у дунёнинг ҳам қизиғи йўқ... улар бу дунёда яхши яшасалар бас....

75 йиллик шўро сиёсати инсоннинг тушунча, туйғусидаги муқаддаслик — Оллоҳни миядан, юракдан чиқариб ташлашга, ундан очиқчасига воз кечишга мажбур этди. Инсонни оддий ўт ейдиган, сув ичадиган, илоҳни билмайдиган, танимайдиган жонворлар билан тенглаштирди. Ор-номус, ғурур ҳисларидан айириб, жонворлардай бир-бирларига ташланиб, тепиб, йиқитиб, гўштларини еб, кун кечиришга ундади ва шундай қонунни муросага киритди. Ҳаммаси олижаноблик, эзгулик шиори остида бажарилди.

Бироқ бирор киши имонсиз-эътиқодсиз — Оллоҳсиз на олижанобликка, на эзгуликка эришиб бўлмаслигига диққат қилмади, диққат қилишга эса қўймадилар. Имон-эътиқодда тўла шаклланиб улгурмаган ёшлар кўпроқ мазкур сиёсатнинг қурбони бўлдилар. Шунинг учун ҳам ёшлар орасида жиноят кучайди....

Бирор ерга учрашувга борсак, баъзан ёшлар «Оллоҳ борми?», дея саволга тутишади. Мен бундай шаккок ёшларга: «Сенларни ҳайвонот оламидан ажратиб, имон-эътиқод ва ор-номус туйғусини инъом этган, фикрлашдай илоҳий қудратни берган, қолаверса ота-боболаринг, бибиларинг минг йиллаб топинган Оллоҳ сенларнинг даврингга келиб йўққа чиқарилишига қандай қарайсанлар?! Демак, минг йиллаб Оллоҳга топинган ота-боболаримиз аҳмоқ бўлиб чиқадими?!» дея чекланаман. Бундан кўра оғир кулфат йўқ. Шўро даврига келиб имон-эътиқодли кишилар оламдан ўтдилар, эндиликда ихтиёримиз мана худосизларга қолди. Эндиликда ёшлар учун «бари бир» фасли бошланди. Бугун улар ота-боболари учун муқаддас бўлган гўзаллик тушунчаси — Оллоҳ ватан, миллатнинг қадр-қиммати билан боғлиқлиги ҳақида асло бош қотирмайдилар, қизиқмайдилар. Оллоҳдан айрилган кимсалар учун на ватаннинг, на миллатнинг, на ота-боболарининг қадри бўлади...

Ота-оналарига қўл кўтараётган, яқинларига кўз олайтираётган, ўғирлик, қотиллик, турли жиноятлардан тап тортмайдиган, ҳатто она-оталарини қариялар уйларига олиб бориб ташлаётган ёшларни тарих билмайди. Ўз қизларига кўз олайтираётган мунофиқ оталарни-чи? Оталарини ўлдираётган оқпадарлар-чи? Балки булар қилмишимизга яраша бўлаётган Оллоҳнинг жазосидир... Бирор вақт эшикларимизга қулф тушмаган эди. Ўғирлик, қотиллик, жиноятлар бугунгидай умумхалқ ишига айланмаганди. Ҳатто ўғрилар, қотиллар бугунги кунда топган ҳаром пулларига масжидлар кураяптилар... Оллоҳни тан олган, ундан узоқлашмаган кезларимиз бундай ноинсоний ишлар деярлик юз бермасди-ку!

Гўзаллик барбод бўлмаслиги учун, унинг асосчиси, бошқарувчиси — Оллоҳдан юз ўгирмаслигимиз, ундан қўрқишимиз керак... Ҳамма балолар Оллоҳдан қўрқмасликнинг касофати... Болалар ота-оналаридан қўрқсалар, ўзларини куфр ишлардан тиядилар. Одамзод Оллоҳдан қўрқса, демак, ер юзида эзгулик, ҳукм суради. Оллоҳдан қўрқиш, уни тан олиш учун эса инсон чуқур фикрлаши, ўйлаши, мулоҳаза юритиши шарт. Бу эса ҳамманинг ҳам қўлидан келавермайди...

Шўронинг барча нишон ва мукофотларини олиб улгурган бир шоир рўзномада қилган суҳбатида: «Инсон учун ортиқча бўлган жинчилоқ, тирноқ, турли мўйларнинг кераги йўқ, булар ортиқча дахмазалар», дея Оллоҳга шак келтирган эди. Шўрога содиқ ўша шоир бирор вақт қўлда жинчилоқ бўлмаса қўл хунук кўриниши, бошқа бармоқлар нарсаларни қаттиқ сиқолмаслиги, тирноқларсиз бармоқларнинг гўшти чиқиб кетиб, хунук манзара ҳосил бўлиши, мўйлар бўлмаса ишқаланиш оқибатида яралар ҳосил бўлишини хаёлига келтирмаганди. Булар чуқур фикрламаслик касофатидир...

Ахир Оллоҳ узоқ изланиш, фикрлаш, ўйлаш, мулоҳазалардан кейин биз — инсонни мукаммал тимсолда яратди. Бунинг буюк тараққиёт самарасини англамаслик, яъни Оллоҳга шак келтириш эмасми! Оллоҳ яратган барча мавжудликлар орасида ортиқчаси йўқ. Ҳатто бефарқ кимсалар кўричакни ҳам ортиқча, дейишади. Кўричак ҳам, томоқдаги ангина ҳам вужуднинг ҳароратини, ортиқча чиқиндиларни мўътадиллаштириш ва режалаштириш учун ягона восита вазифасини бажаради. Шу аъзолардан ажраган киши тез шамоллайди, оғрийди. Бўрилар молларнинг касалларини тутиб емаса, қуртлар, калхатлар ўлимталарни еб тугатмаса, ер юзи ўлимталарга тўлиб-тошмасмиди? Темирнинг, музнинг ҳам қурти борлиги, яъни Оллоҳ ҳамма нарсанинг ҳисоб-китобини тўғрилаб қўйганини шўрочиларга қай йўсинда тушунтириш мумкин? Мутаносиблик бузилган ерда фожиалар юз беришини-чи? Инсон миллион йиллаб бунёд этган ёдгорликларнинг Оллоҳ истагисиз лаҳзаларда вайрон этилиши-чи?!

Кун билан туннинг мавжудлиги, тун бошланганда бандаи мўминлар уйқуга толиб дам олишлари, агар тун бўлмаса, инсон ишлайвериб ҳолдан тойиши ҳақида ўйлаб кўрилса, Оллоҳнинг саховати яна ҳам равшанлашади. Ахир, кун билан тун бўлмаслиги ҳам мумкин эди-ку! Ердаги сувлар буғга айланиб, булутлар ҳосил бўлиши, тоғларга кўпроқ ёғин ёғиб, ёзда эриб, бутун ер юзини суғориши — Оллоҳнинг саховати эмасми?! Одамлар туғилса-ю ўлмаса, турлар янгиланмаса, қонлар бузилиб, инсон насли умуман қуриб кетиши мумкин эди. Инсон ейиши учун буғдой яралмаслиги, кийиниши учун пахта кашф этилмаслиги ҳам мумкин эди-ку! Бутун олам тоғлардан иборат бўлса-чи? Ё тоғлар бўлмаса-чи?

Моҳият-эътибори билан шўро даврида инсонни, жонворларни, қушларни ўлдирадиган қуроллар мутлақо йўқолиб кетиши керак эди. Ўрнида қалам, омоч, қоғоз камол топиши ва эзгуликка кенг йўл очилиши лозим эди. Акси юз берди. Қуроллар беҳад кўп ишланди,одамларга тарқатилди. Одамлар ёппасига овчига айландилар. Оқибат ранг-баранг жониворларни, қушларни қириб битирдик, гўзаллик қон йиғлаб қолди. Шу тариқа руҳлари чирқиратдик, Оллоҳни ранжитдик.

(Давоми бор).

Қутлов

САҲНАМИЗ АЛПОМИШИ

ТЕАТР — нафосат маскани, инсон маънавий дунёсини янада бойитувчи муаззам даргоҳ. Муқимий номидаги театр саҳнасида не-не истеъдодли ижрочилар, драматурглар ва композиторларнинг асарлари намойиш этилмаган дейсиз. Саҳнамиз сардорларидан бўлмиш Маҳмуджон Ғофуровнинг ярим асрдан зиёдроқ умри мана шу даргоҳда кечган.

Маҳмуджон Ғофуров қанчадан-қанча янги спектаклларда бош қаҳрамонлар тимсолини қиёмига етказиб ижро этиб келмоқда. «Тоҳир ва Зуҳра»да Тоҳир, «Алпомиш»да Алпомиш, «Нўрхон» спектаклида Ҳайдар, «Гулсара»да Қодир, «Равшан ва Зулҳумор»да Равшан, «Фарғона тонг отгунча»да Ғулом каби юздан ортиқ турли қиёфа ва характердаги образлар бунга мисолдир.

Қаҳрамонларнинг орзу-умидлари ва интилишлари, улар яшаган тарихий ва ижтимоий шароитлар турлича. Албатта, буларнинг барчасини жамлаб саҳнада ҳаққоний, ишонарли, томошабинга манзур бўладиган образ яратиш осонмас. Бунинг учун мустақил фикрлашу яратилаётган қаҳрамон қиёфасига шевалар топишда ниҳоятда зукко бўлиш керак. Оркестр ва дирижёрлар, хормейстер, балетмейстерлар билан репетициялар, рассомлар ва гримчилар билан либослар яратиш, ҳар бир қиёфа табиати ҳақида чуқур ўйлаш Маҳмуджон Ғофуров ижодиётининг асосий қисмини ташкил этади. М. Ғофуров айниқса сўз санъатига катта аҳамият бериб, нутқ маданияти, талаффуз устида қаттиқ ишлайди. У киши саҳнада сўзларкан, «тил — дил таржимони»га айланади. Монолог, диалог, ария ва дуэтлардаги сўзлар зариф, пурмаъно, нафосатли, мусиқий янграйди.

Мен Маҳмуджон Ғофуров тўғрисида талайгина ижодий учрашувларда, концертларда кўп гапирганман, унинг ҳаёти, ижоди ҳақида мақолалар ёзганман, радиода эшиттириш, телевидениеда кўрсатувлар уюштирганман. Шундай пайтларда мен дастлаб сўзимни «Тоҳир ва Зуҳра»дан бошлайман. Зеро, Маҳмуджон аканинг театрдаги ижодида мазкур спектакль алоҳида аҳамиятга эга.

«Тоҳир ва Зуҳра» халқимизнинг асрий орзу-умидлари, озодликка, тинчликка интилишлари ўз аксини топган пок ва юксак муҳаббат улуғланган асардир. 1941 йили «Тоҳир ва Зуҳра» мусиқий драмаси Муқимий театри саҳнасида қўйилди. Драматург Собир Абдулла, бастакор Тўхтасин Жалилов, саҳналаштирувчи Ваҳоб Азимов, актёрлардан Маҳмуджон Ғофуров, Шаҳодат Раҳимова, Лутфихоним Саримсоқова, Сойиб Хўжаев, Эътибор Жалилова каби ажойиб санъаткорлар унга янгича умр бағишладилар.

Спектаклни саҳнага тайёрлаш жараёнини эслар экан, М. Ғофуров шундай хотирлайди: «Аввалига

Тоҳир роли Ғиёсов деган артистга берилди, мен эса Қодир ролида чиқдим. Айниқса, Қодирнинг Парфиҳофиз билан ўтадиган саҳнаси ҳаяжонли, эҳтиросли эди. Тоҳир ролини Ғофуров ўйнаса, спектакль янада жонли чиқади, деб томошабинлардан таклифлар туша бошлади. Режиссёрга ҳам бу гап маъқул келди, рози бўлди. Мен, очиғини айтсам, бироз иймандим, тортиниб турдим, лекин бадиий кенгаш ана шундай қарорга келди ва Тоҳир ролини мен ўйнай бошладим. Томошабин талабчан бўлиши ва саҳнадаги ижроларга нақадар тўғри баҳо беришини мен ўшанда англаб олгандим. Уларнинг талабини қондириш, кейинчалик жамоатчиликнинг таъкидлашича, яхши самара берди. Шундай қилиб, Тоҳир менинг неча йиллар мобайнида ижоддаги ҳақиқий йўлдошим бўлиб қолди...».

Маҳмуджон Ғофуров театрда ишлаш жараёнида Етим Бобожонов, Музаффар Муҳамедов, Бўчма Арбенин, Зуҳур Қобулов, Саидумар Муҳамедов, Тошхўжа Хўжаев, Раззоқ Ҳамроев каби таниқли режиссёрлар билан ижодий ҳамкорлик қилди. Натижада санъат муҳлисларига манзур бўладиган қаҳрамонларнинг сиймоларини гавдалантирди. «Маҳтумқули»даги Маҳтумқули, «38-параллель»даги Демис, «Наталка-Полтавка»даги Петро, «Боядера»даги Ражами, «Оқ нилуфар»даги Чарудатта шундайлардандир. У жаҳон классикаси хазинасидан ўрин эгаллаган Шекспир, Лопе де Вега, Кальман, Робиндранат Тагор асарларида ҳам томошабинларни тўлқинлантирган образлар яратди.

М. Ғофуровнинг уруш йилларидаги ижодий фаолияти ўта жўшқин кечди. Саҳнада намойиш этилган «Қурбон Умаров», «Қасос» каби спектаклларда у ватанпарварлик руҳи билан тўлиб тошган қаҳрамонлар сиймосини гавдалантирди. Мусиқий театрда 40-60 йилларда Маҳмуджон ака сингари довруқ таратган санъаткор камдан-кам бўлган, десам асло муболаға эмас. Очиғини айтганда Тоҳир, Алпомиш, Фарҳодларни ўша вақтларда қатор актёрлар ижро этишган, аммо «улоқ» Маҳмуджон Ғофуровда кетганди.

Биз ҳали-ҳали ўша пайтлардаги спектаклларни қўмсаймиз. Томоша зали томошабинларга тўлиб кетарди, уларнинг қарсагидан театр деворлари ларзага келарди. Маҳмуджон Ғафуров иштироки билан ўтадиган спектаклларга чипталар топиш амри маҳол эди. Санъаткор ижросидаги «Эй қуёш», «Баланддан куйлатинглар», «Қалпоқ тиккан қўлингдан», «Отма тонг, гулшан аро...» каби ариялар залдан оқиб чиқиб кўчаларга, майдонларга таралади, биз ёшлар ўша ашулаларни айтардик... Яқинда аҳоли ва маҳалла фаоллари билан бўлган учрашувлардан бирида Президентимиз Ислом Каримов ҳам ўша вақтларда халқ хўжалиги олий билимгоҳида ўқиб юрган пайтида Муқимий театрининг Маҳмуджон Ғофуров иштирокида ўтадиган спектаклларини канда қилмай кўриб борардик, деган эди.

Томошабинларнинг Маҳмуджон Ғофуровга бунчалик меҳр қўйишларининг сабаби нимада? Ўйлайманки, санъаткорнинг халқ ҳурматига сазовор бўлишида табиий қобилият, ўткир овоз ва маҳорат, томошабинлар ишончини оқлашга интилиш, уларнинг дарду севинчига шериклик асосий мезон вазифасини ўтаган.

М. Ғофуров қанчалик шуҳрат орттирмасин, камтарликни сақлаб келди, сохта обрў кетидан қувмади, давлат мукофотини олиб берасан, дея юқорининг қабулхонаси остонасига ётиб олмади... Унвону нишонларга сазовор бўлганида ҳам эл орасида, ҳамкасблар қаторида Маҳмуджонлигича қолаверди.

Яқинда Тошкентдаги Акмал Икромов районига қарашли маҳаллалардан бирида бўлдим. Маҳмуджон Ғофуров билан ижодий учрашув ўтказилди. Маҳалла оқсоқоли Раҳим Масҳаров санъаткорнинг ярим асрдан буён муҳлиси бўлиб келаётган юзга яқин қария номидан гапириб шундай деди: «Сиз энг эъзозли ижодкорларимиздан бирисиз, бу ердагилар сизни ёшлик чоғларингиздaноқ яхши биладилар. Улар Сиз билан Катта Фарғона, Тошкент, Лағон каналларида, Фарҳод ГЭСи, Ангрен қурилишида, Мирзачўлни ўзлаштиришда учрашганлар. Санъатингиз билан ҳамиша халқ қурилишларида, эл тадбирларида камарбаста бўлдингиз. Онангизнинг алласи билан санъатга меҳр боғлаб, саҳнада Тоҳир, Фарҳод, Алпомиш сиймосини яратиш даражасига кўтарилдингиз, чинакам халқ артисти бўлиб, элнинг дуосини олдингиз... Етмиш беш йиллик тўйингиз муборак бўлсин».

Сўнг яна Ғофуровнинг жарангдор овози дилларга қуйилди, Тоҳир, Равшан, Фарҳод, Мажнун, Алпомиш қўшиғи янгради, нафосат сарфароз бўлди...

Баҳриддин НАСРИДДИНОВ.

БОЖХОНА ХИЗМАТИ ТАКОМИЛЛАШАДИ

БОЖХОНАЛАР хизмати хусусида нималарни биламиз? Афсуски, бевосита моддий бойлик яратаётган меҳнаткашларнинг кўпчилиги бу ҳақда яхши тасаввурга эга эмаслар. Ваҳоланки, божхона ходимлари айнан меҳнаткашларнинг пешона тери билан яратилаётган бойликларни жумҳуриятдан ташқарига олиб чиқиб кетиш қонун-қоидаларига риоя этилишини назорат қилиб борадилар.

Ўзбекистон мустақил давлат мақомини олгандан сўнг хорижий мамлакатлар билан бевосита алоқа қила бошлаганлиги муносабати билан божхона хизматининг роли бир неча баравар ошиб, ишлар кўпайди ва мураккаблашди. Шу боис бундан икки ойча муқаддам Ўзбекистон Жумҳуриятида Божхона комитети тузилган эди. Куни кеча комитетнинг вилоятлардаги бўлинмалари вакиллари иштирокида навбатдаги мажлис бўлиб ўтди. Мажлисда ўтган даврдаги иш фаолияти якунлари таҳлил этилиб, навбатдаги вазифалар белгилаб олинди.

— Ўзбекистоннинг расман мустақил давлат сифатида тан олинганлиги эндиликда иқтисодий жиҳатдан ҳам мустаҳкамланиши керак, — деди мажлисда маъруза қилган божхона комитети раиси Эркин Муяссарович Жўраев.— Божхона хизмати бу муҳим ишга салмоқли ҳисса қўшишга даъват этилган. Ташқарига мол олиб чиқиб кетиладиган ҳамма «дарвоза»ларда назоратни кучайтириб, жумҳуриятимиз хазинасига божхона хизматидан тушадиган маблағни кўпайтиришимиз лозим.

Ҳақиқатан ҳам мустақиллик шарофати билан чет эл маблағлари ва молларини жумҳуриятимизга кириши учун кенг йўл очилган бугунги кунда божхона хизмати ҳал қилувчи аҳамият касб этади. Мажлисда сўзга чиққанлардан бирининг таъкидлашича, ҳозир Оврупо мамлакатларининг кўпида давлат бюджетига тушаётган даромаднинг 25 фоизи божхоналар ҳиссасига тўғри келади. Бизда ҳам шу даражага эришиш учун ҳамма имкониятлар бор. Жойларда божхоналар хизмати тўғри ташкил этилиб, такомиллаштириб борилса бас. Бунинг учун божхоналар тўғрисидаги қонун ва кодексни ишлаб чиқишни жадаллаштириш, жойлардаги хизмат постларини замонавий асбоб-ускуналар билан таъминлаб, халқаро божхона хизмати даражасига кўтариш зарур.

Шунингдек, мажлисда айрим нопок кишилар божхона хизматига суқулиб кириб, шахсий бойлик орттириш мақсадида турли жиноятчи кимсалар билан тил бириктириб, ғаразли мақсадларини амалга оширишларига ҳомийлик қилаётганлари ҳақида ҳам жиддий гаплар айтилди. Божхоналар учун кадрлар танлаш масаласига алоҳида масъулият билан ёндошиш зарурлиги таъкидланди.

Абдусамад ЙЎЛДОШЕВ.

ҚИСҚА САТРЛАРДА

● ГУЛИСТОНДАГИ тўртинчи турар-жой мавзесида янги савдо маркази ишга тушди. У 2 - механизациялашган кўчма колонна қурувчилари томонидан бунёд этилди. Марказда турли дўконлар билан бирга, дорихона, ёшлар кафеси, почта, телеграф, ҳам бор.

x x x

● ТОШКЕНТДАГИ «Орзу» чарм-галантерея ва спорт буюмлари ишлаб чиқариш бирлашмаси таэквандо билан шуғулланувчилар учун мингта енгсиз костюм комплектини тайёрлади. Корхона ходимлари янги маҳсулот Ўзбекистондагина эмас, таэквандо ривожлана бошлаган қўшни республикаларда ҳам харидоргир бўлишига ишонадилар.

(ЎЗАХБОР).

ТОЖИКИСТОН ЯНГИЛИКЛАРИ

НЬЮ-ЙОРКДАН НАБИЕВГА ХАТ

ТОЖИКИСТОН Президенти Р. Набиевга Американинг Нью-Йорк шаҳридан хат келди. Уни «осмонўпар бинолар» шаҳрида яшаётган тожиклар — ака-ука Али, Наби ва Зокир Яқубиёнлар ёзишган. Улар Нью-Йорклик тожиклар номидан Президентни жумҳурият мустақиллиги билан табриклашган.

Хатда шунингдек «Яқубиён интернешнл трейдинг корпорейшн» савдо компанияси ва Тожикистон ўртасида алоқалар ўрнатиш таклиф этилган. Ўрни келганда ушбу компаниянинг АҚШ, Афғонистон, Германия, Буюк Британия, Япония, Корея каби мамлакатларда дўконлари борлигини эслатиб ўтмоқчимиз.

ХАВОТИРЛИК БАЁН ЭТИЛДИ

КЕЙИНГИ вақтларда Тожикистоннинг давлат чегараси қўшни Афғонистон фуқаролари томонидан тез-тез бузиладиган бўлиб қолди. Бунинг оқибатида кўпроқ тинч аҳолига зарар етаётганлиги, ҳатто қурбонлар борлиги ташвишлидир. Яқинда чегара хизмати вертолёти ҳам ўққа тутилди.

Афғонистоннинг Душанбедаги консули Муҳаммад Вали Тожикистон Ташқи ишлар вазирлигига таклиф этилиб, чегарадаги нотинчлик хусусида хавотирлик билдирилди. Қўшинлар орасида анъанавий бўлган яхши муносабатларни давом эттириш таъкидланди. Консул вазирликда эшитган гапларини зудлик билан ўз ҳукуматига етказишини айтди.

«ПОМИР»ГА — 2 МИЛЛИОН СЎМ

ИҚТИСОДИЙ танглик, кун сайин ўзгариб турган вазият спортга ҳам ўз таъсирини ўтказаяпти. Тожикистонлик футбол ишқибозларининг севимли командаси «Помир» қийин аҳволга тушиб қолди.

Тожикистон Вазирлар девони минг-минглаб кишиларга яхши кайфият, ҳузур улашиши мумкин бўлган командани оғир вазиятда қўллаб-қувватлаш чораларини кўрди. «Помир»нинг харажатлари — доимий машқларга, ўйинчилар ва уларнинг устозларига бериладиган маош, овқат ва бошқа заруратлар учун эҳтиёт жамғармасидан 2 миллион сўм ажратилди.

Ўринбой УСМОН,
«Халқ сўзи»нинг Хўжанддаги мухбири.

МУҲОЖИРЛАР ЮЛДУЗИ—ВАТАН!

Ғурбатда ғариблар... йўқ, улар оч-яланғоч, бир бурда нонга зор муслиму муслималар эмас, улар қанча тўкин яшашмасин, шодмон бўлишмасин кўнгиллари тўлмайди, хуморлари тарқамайди. Бу ватан, киндик қони тўкилган замин соғинчи, ана шу замин хумори... Шу сабабли юртдошларимиз «муҳожирлар юлдузи — Ватан!» дейдилар.

Ўзбекистон Республикаси Адиблари иттифоқи, «Билим» жамияти, Давлат телерадиокомпанияси, «Очун» ва «Турон» ижодий уюшмалари, «Мулоқот» ва «Шарқ юлдузи» ойномалари «Ватанни севмак иймондандур» рукнидаги «Истиқлол ва туркистонлик муҳожирлар» мавзуида илмий-маърифий анжуман ўтказдилар. Анжуман республика «Билим» жамиятининг залида бўлди. Унда чет элларга хижрат ихтиёр қилган адибу алломаларимизнинг тақдири ва илмий-ижодий фаолияти холисона талқин этилди.

Анжуманда М. Чўқаев, В. Қаюмхон, Боймирза Хайит ва бошқа ватандошларимиз хорижга қандай тарзда хижрат қилганлари ва нима сабабдан бориб қолганликлари, лекин қаерда бўлишмасин, сарсон-саргардон кезишмасин ватан соғинчи, ватан мустақиллиги қайғуси билан яшаганликлари алоҳида таъкидланди, улар ёзган шеърлар янгради, асарларидан парчалар ўқилди.

Анжуманда хорижда яшаётган юртдошларимизнинг қариндош-уруғлари, ёру биродарлари қатнашдилар.

(ЎЗАХБОР).

АКСИ САДО

ЛОТИН ЁЗУВИГА ЎТАЙЛИК

Э. Юсуповнинг «Мустақиллик ва ўзбек ёзуви муаммолари» номли мақоласида («Халқ сўзи, 1992 йил 7 январь) халқимизни кириллица ёзувига ўтказиш орқали ўзбекларни руслаштириш йўлида қилинган уринишлар ва бошқа камчиликлар очиб ташланган. Шу муносабат билан алифбони лотин ёзуви билан алмаштириш зарурлиги ғояси илгари сурилган. Муаллиф бу ўринда жуда муҳим ва зарур масалани илгари сурган. Зеро, ўзбек ёзувини лотин ёзуви асосида тузиш бир қатор қулайликларни юзага келтирган бўлар эди:

1. Лотин ёзуви анча ихчам ва қулай бўлиб, унинг ёзилув тезлиги кириллицага нисбатан анча ортиқ ва тахминан 125—130 фоизни ташкил қилади.

2. У асосида яратилган — 1935 йилдан кейинги ўзбек ёзувини (айрим ўринларини қайта ишлаб) қабул қилинса, ҳозирги кириллицага асосланган ёзувимиздаги тилимиз учун мос бўлмаган бир қатор ҳарф ва белгилардан қутилган бўлардик. Масалан, ўзбек тили хусусиятларига мос бўлмаган ё, е, ю, я графемалари, ь, ъ белгилари ва ц ҳарфи унда ўрин топа олмасди. Кириллицада эса буннинг иложи йўқ. Чунки аввало рус ва ўзбек тилидан ёнма-ён фойдаланилаётган ҳозирги пайтда, шунингдек, аллақанча русча сўзлар ўзлаштирилган ҳозирги тилимизда хилма-хилликлар ва бошбошдоқликлар юзага келаётган эди. Лотин ёзувида эса рус тилидан ўзлаштирилган сўзларни ҳам ўз имломизга бўйсундириш имконини яратамиз. Яна мазкур ҳарфлардан қутилиб, ёзув аппаратидаги 7 қадама ўрнини бўшатган бўламиз.

3. Ўзбек тилига рус тилидан ва рус тили орқали Европа тилларидан ўзлашган сўзларни ўзбекча сўз тузилиши қонуниятларига мослаштириб олиш ва ўзбекча имлода ёзиш имконияти туғилади. Ҳозирги ўзбек тилидаги кириллица ёзувида ўзбекча сўзлар имлоси билан бирга русча сўзлар имлоси қўлланилиб келади. Бошқача қилиб айтганда, ўзбек саводхонлик билан ўз тилида хат ёзадиган бўлса ҳам ўзбек тили имлосини, ҳам рус тили имлосини билиши шарт. Яъни у саводхон бўлиш учун русларга нисбатан икки ҳисса кўпроқ энергия сарфлаб, икки ҳисса кўп билим олишига тўғри келади. Масалан, ўзбекча сўзларнинг кейинги бўғинлари фақат бир ундош билан бошланади. Рус тилидан ўзлашган сўзларда эса унга яна саккизта қоида кўндаланг қўйилади.

4. Лотин ёзуви товуш ёзуви (транскрипция)ни юзага келтириш учун қулай. Унинг ҳарфлари тузилиши ранг-баранг — кескин фарқланувчи шаклларга эга. Уларга қўшимча белги киритиб ҳарфларни кўпайтириш имкони катта. Бу шевалар устида ишловчиларга анча қулайлик беради.

5. Биз ҳали кўп йиллар давомида чет эллардан компьютер, ёзув машинкаси ва бошқа полиграфик воситалар олиб туришимизга тўғри келади. Лотин ҳарфларига асосланган бу машинкаларни ўзбек тилига мослаштириш осон.

Ўзбек тили тарихида араб ёзуви кенг қўлланган. Жуда катта фан ва маданият ёдгорликларимиз битилган. Шу ёзувга ўтишимиз ҳам мумкин. Бироқ аввало унда савод чиқариш анча қийин. Ҳозирги даврда ҳамма нарсанинг қулайлиги ва кам вақт сарфланишини кўзлаш зарур. Акс ҳолда, замондан орқада қолиб кетиш — муқаррар. Шунингдек, унда босма имкониятлари ҳам мушкул. Қўшимча белгилар, фанга оид формула, схемалар киритиш имконияти жуда қийин. Ҳозирги даврда бусиз мумкин эмас. Ниҳоят уни компьютерларда бериш имкони йўқ даражада ва бирор жойда унга асосланган ёзув аппаратлари ишланмайди. Бу полиграфия ва фанимизни қийин аҳволда қолишига сабаб бўлади.

Биз, юқоридагиларга асосланиб, араб ёзувини четга суриб қўймоқчи эмасмиз. У мактаб ва олий ўқув юртларида фан сифатида ўргатилиши керак. Чунки маданиятимиз тарихи — унда. Биз расмий ёзув сифатида лотин ёзуви олиниши зарур, деган фикрдамиз.

М. МИРТОЖИЕВ,
Тошкент давлат университети профессори, филология фанлари доктори.

Гулни севган одамнинг қалби саховат нурига лиммо-лим бўлади, ундан фақат яхшилигу эзгулик кутаверинг. Негаки табиатнинг бу мўъжизаси — гўзаллик, бахт-саодат, меҳр-муҳаббат рамзи.

«Гулга ишқи тушган боланинг келажаги порлоқ бўлади, — дейди Мурод ота Мағрибов. — Нега деганда, нафосат, олами қабоҳату ёвузликдан ҳазар қилади».

Мурот ота қирқ йилдан ортиқ вақт мобайнида Тошкент пойафзал фабрикасида меҳнат қилди. Ҳозир нафақадор. Аммо бекорчиликни ёқтирмайди: гул етиштиради. Неваралари эса унга энг яқин кўмакдош.

Р. АЛЬБЕКОВ олган сурат.

Бош муҳаррирга хат

ҲИМОЯГА МУҲТОЖМИЗ

Сизга ва Сиз орқали Ўзбекистон Президенти ҳузуридаги Вазирлар маҳкамасига мурожаат қилмоқчимиз. Биз, бир гуруҳ докторант ва аспирантлар Украина Республикасининг пойтахти Киев шаҳрида ўз илмий тадқиқот ишларимиз билан шуғулланиб, таҳсил олмоқдамиз. Бозор иқтисодиётига ўтиш жараёнида ва Украина Республикаси ўз пул бирлигига (ҳозирги «купон-карбонцев», сўнгра «гривен»га) ўтганлиги даврида биз, Ўзбекистондан келиб таҳсил олаётганларга ниҳоят даражада қийинчиликлар туғилмоқда.

Иқтисодчиларнинг ҳисоб-китобига қараганда, ҳозир Украинада энг паст яшаш даражаси бир ойда 1500 купон-карбонавецга тенг. Шунинг учун бўлса керак, бу ердаги аспирантлар стипендияси янги йилдан бошлаб 1000 купондан 1500 купонгача қилиб тўланаяпти. «Сўм» фақат ошхонада, транспортда, маиший хизмат кўрсатишда ўтади. Нархлар 10 баравар оширилган. Ошхонада тушлик қилиш ками билан 30 сўмга тушади. Бир купонни 3—4 сўмга сотиб олиш мумкин.

Бизларнинг стипендияларимиз Украина шароитида яшаб бўлмас даражада оз (230—360). Буннинг ҳам 50 фоизини купонга алмаштириб беради.

Ўзбекистонга бориб келиш ҳам муаммога айланди. Баъзи бирларимизни 4—5 фарзандимиз бор. Ҳеч бўлмаганда бир йилда 4 марта уйга қатнаш керак. Поезд ва самолётлар билети нархлари осмонда. Икки-уч ойлик стипендияни қўшиб билет олиш мумкин.

Ана шундай ўтиш жараёни қийинчиликлари даврида мустақил Ўзбекистон Республикаси ўзининг Украинадаги фуқароуламоларини иқтисодий-ижтимоий ҳимоя остига олади, деб умид қиламиз.

Докторантлар ва аспирантлар номидан умид билан

Даврон РАЗЗОҚОВ,
Киев, Космическая кўчаси, 8«в»-уй.

ТАРЖИМА МАНТИҚЛИ БЎЛСИН

«Халқ сўзи» газетасининг 1991 йил 27-декабрь сонидаги «Журналми ёки ойнома?» мақоласида баён қилинганидек, муштарийларнинг бу борадаги фикр ва мулоҳазаларини ўрганиб бориш лозим.

Айрим фан арбоблари, янгилик изловчи мутахассисларимиз кўр-кўрона қонқонимизга сингиб кетган атамаларни кейинги вақтларда таржима қилиш билан овора. Бу — мақсадга мувофиқ эмас.

Тилимизда ҳозиргача мавжуд атамалар рус тили орқали лотин, инглиз, француз тилларидан кириб келган экан, бунинг нимаси ёмон?

Агар атамаларни таржима қилаверса, делегация, демократия, метро, геология, геофизика, декларация, лаборатория, президент, вице-президент атамаларини ҳам таржима қилишга тўғри келади.

Шундоқ ҳам матбуот саҳифаларида кўплаб ноўрин ибора ва жумлалар кўзга ташланмоқда...

Карим ХАЛИЛОВ,
уруш ва меҳнат фахрийси, ўқитувчи.

ОШКОРАЛИКНИНГ БАҲОСИ

БУНИ навоийликлардан сўранг. Улар 1992 йилги обуна мавсумида марказий нашрларига иштиёқлари баланд эканликларини намойиш этдилар. Шаҳар «Матбуот уюшмаси» ўтган обуна мавсумида бир миллион 425 минг сўм тўплади. Энди бу рақамларга эътибор беринг: шаҳар аҳолиси янги йилдан бошлаб Россияда чоп этиладиган рўзномаларнинг 30 минг 641 донасини, ойномаларнинг 19 минг 181 донасини олмоқда.

Хўш, навоийликларнинг республикамиз матбуот нашрларига муносабатлари қандай? 1992 йилдан бошлаб улар 4325 дона республика рўзномаси, 7000 дона ойномасини ўқий бошладилар.

Энди ўзингиз ўйлаб кўринг. Ошкораликнинг баҳоси қаерда баланд? Москвадами ёки Тошкентда?

Маҳмуд МАРДИЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

ЭШИТМАДИМ ДЕМАНГЛАР!

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДАГИ ТАШКИЛОТЛАР, МУАССАСАЛАР, КОЛХОЗ ВА СОВХОЗЛАРНИНГ РАҲБАРЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

Нижегород автомобиль заводида чиқарилаётган янги ГАЗ-52, ГАЗ-53, ГАЗ-66, ГАЗ-3307 юк автомобилларини, шунингдек, мазкур корхонанинг юқорида қайд этилган маркалардаги ва бошқа модификациядаги юк автомобилларига эҳтиёт қисмлар олишни хоҳловчилар 1992—1993 йилларга шартнома тузиш учун Самарқанд шаҳридаги вилоятлараро «ГАЗ» техника хизмати кўрсатиш шохобчасига мурожаат қилсинлар.

Манзилимиз: **703007, Самарқанд шаҳри, Октябрь кўчаси, 65.**

Бунисига нима дейсиз?

КУПОН БОЗОРИ

НАВБАТДАГИ гурунгларнинг бирида ҳунар-техника билим юртининг таниш ўқитувчиси: «Ўғилчамга нархи 115 сўмлик (ким билади дейсиз, асл нархи неча пул!) уч оёқли велосипедча сотиб олиш учун сотувчига 1000 сўмлик купон беришга мажбур бўлдим», — деб қолди.

Бу қанақаси бўлди? 115 сўмлик велосипедга сотувчи нега минг сўмлик купон талаб қилаяпти?

Масаланинг моҳиятига Самарқанд шаҳар Сиёб бозорига борганда тушундик. Давлат савдо дўконлари расталари ёнгинасида купонфурушлик авжида.

— Кеп қолинг, сўмига сўм сотаман!

Иккинчисида эса инсоф камроқ экан:

— Ҳар сўм купонга икки сўмдан берасиз...

— Йўғ-е... Инсоф қилинг...

— Инсоф нимаси? Мана, Россиядан, бошқа жумҳуриятлардан келганлар бир сўмлик купонни беш сўмдан талаб кетишаяпти.

Кўрдингизми, гап қаерда? Ҳозир купонфурушлик энг даромадли машғулотга айланган. Бинобарин, беш бармоғини бир йўла оғзига тиқувчи савдо ходими бу мўмай даромаддан қуруқ қолсинми?

Қонун, тартиб-интизом посбонларининг эса парволари палак. Эҳтимол, шунинг учун Самарқандда купон бозори кун сайин қизиб бораётгандир.

С. ҲУСАИНОВ.

• Томоша

САҲНАДА АМИР ТЕМУР

Жумҳуриятимизнинг мустақил деб эълон қилинганлиги шарофати билан тарихий ҳақиқатларни юзага чиқариш имкониятлари кенг очилди. Жумладан, буюк бобомиз соҳибқирон Амир Темур шахси ҳақида, унинг жаҳонгирлик фаолияти, фан ва маданиятни ривожлантиришга қўшган ҳиссаси тўғрисида холислик билан ҳақ гапни айтадиган вақт келди. Ана шундай савобли ишга жумҳуриятда биринчилардан бўлиб Мулла Тўйчи Тошмуҳамедов номидаги Қашқадарё вилоят мусиқали драма театри жамоаси қатъийлик билан журъат этдилар.

Улар иқтидорли ёзувчи Тўра Мирзонинг «Амир Темур» деб номланган саҳна асарини томошабинлар ҳукмига ҳавола этишди. Томошабинлар илк бор буюк шахс ҳаётига оид лавҳаларни жонли ифодада кўриш имконига эга бўлишди.

Асарни театрнинг бош режиссёри Баҳодир Назаров маҳорат билан саҳналаштирди. Санъаткорлар ҳам тарихий асарга ижодий ёндашдилар. Мусиқаларни Ҳазратқул Амирқулов танлади. Амир Темур ролини Ўзбекистон халқ артисти Омон Беганжиев ижро этди. Соҳибқироннинг ёшлигини эса иқтидорли санъаткор Ҳусан Амирқулов ўйнади. Улар яратган образлар томошабинларда яхши таассуротлар қолдиради. Мураккаб шахс — Амир Темурнинг феъл-атворини бутун салоҳиятини, яқинлари ва аъёнлар билан муомаласию муносабатини ёрқин лавҳаларда, ишонарли очиб беришга муваффақ бўлишди.

Асардаги Саид Барака образи ҳам томошабинда ўзгача таассурот қолдиради. Бу — ислом оламида таниқли шахс Амир Темурнинг пири муршиди сифатида машҳур бўлган. Саид Барака ролини артист Алиқул Тўраев талқин этди.

Сароймулкхонимни томошабинлар, гўзал, фозила аёл, соҳибқироннинг доно маслаҳатгўйи, илмга чанқоқлиги, сарой ва мадрасалар қурилишига қизиқувчан, бу соҳада ўткир дидэгаси бўлганлиги учун ҳам севиб қолишди. Образни артист Лола Холиқова яратди.

Ҳали улуғ бобомиз Амир Темур тўғрисида, унинг оламшумул ишлари, ҳарбий салоҳияти, жаҳон маданиятига қўшган ҳиссаси ҳақида йирик асарлар, кинофильмлар яратилиши турган гап. Аммо Қашқадарё вилоят театри санъаткорлари буюк арбоб ҳақидаги асарни ўтган йилнинг кузида биринчи бўлиб саҳнага олиб чиқиб, байроқдорлик қилишди.

Пўлат ГАДОЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

АСАЛАРИЧИЛИКНИ СЕВСАНГИЗ

Тошкент вилоятидаги асаларичиликка ихтисослашган 12-ҳунар техника билим юрти асаларичилик касби бўйича сиртқи бўлимга

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Ўқиш муддати — 1 йил (имтиҳонсиз).

Ўқишга кириш учун 500 сўм тўлаш керак.

Дарслар ўзбек ва рус тилларида олиб борилади.

Ҳужжатлар эса 1992 йилнинг 1 июлигача қабул қилинади.

Манзилимиз: **702164, Тошкент вилояти, Қибрай райони, Геофизика қўрғони**. Тошкент шаҳридаги телефонимиз: 64-31-34.

500 сўмлик тўловни почта орқали жўнатинг.

Ҳисоб рақами: **000141008**, Деҳқончилик-саноат банкининг Тошкент вилояти Қибрай бўлими. Банк коди: **172723417**. 12-ҳунар-техника билим юрти учун.

• СПОРТ •

ХОРИЖ ЎЙИНГОҲЛАРИДА

Яқинда мустақил Ўзбекистоннинг бир гуруҳ спортчилари Эронга сафар қилдилар. У ерда мусобақаларда иштирок этишди. Делегация ватанга қайтгач, мухбиримиз Республика Жисмоний тарбия ва спорт давлат комитетининг халқаро бўлими бошлиғи Аҳрор Маҳкамович Азимов билан суҳбатлашди.

— Аҳрор ака, Эрон сафарига спортнинг қайси турлари вакиллари боришди!

— 30 январь — 8 февраль кунлари дзюдочилар ва баскетболчилар, 7—11 февралда эса каратэчиларимиз «Фажр» байрамида иштирок этишди. Бундан ташқари боксчиларимиз ҳам сафарга отланишганди. Улар Туркманистон орқали борадиган бўлдилар, чунки йўл харажати шунда арзонга тушар экан. Афсуски, довонни қалин қор босгани учун боксчиларимиз орқага қайтишга мажбур бўлдилар.

— Мусобақаларда эришилган натижалар ҳақида икки оғиз гапириб берсангиз.

— Қўлга киритилган ютуқлар ҳақида сўз юритишдан аввал дзюдочиларимизга, уларнинг устозларига «Офарин!» демоқчиман. Машҳад (Хуросон)да бўлиб ўтган беллашувларда уч давлат вакиллари — эронликлар, туркманлар ҳамда ўзбекистонликлар куч синашди. Азаматларимиз етти вазнда иштирок этиб, ҳаммалари биринчи ўринни эгалладилар. Айниқса, 95 килограмм вазнли Рустам Эргашев, Хуросоннинг энг машҳур 135 килограмм вазнли полвонини енгиши Эронда катта шовшувга сабаб бўлди. Баскетболчиларимиз Табриз (Жанубий Озарбайжон)да ўтказилган мусобақаларда иштирок этиб етти жамоа орасида иккинчи ўринни эгаллашди. Биринчи ўринни Теҳрон терма жамоаси қўлга киритди. Каратэчиларимиз Мазандаронда ўтказилган мусобақаларда иштирок этишди.

Шуни таъкидлаш керакки, Эронга мустақил равишда сафар қилдик. Москва уларнинг таклифига рад жавобини берганидан хабар топганимиздан сўнг, дарҳол телекс орқали боғландик ва розилигимизни билдирдик. Барча ҳужжатлар тайёр бўлгач, дзюдочилар комитет ҳисобидан, баскетболчилар, каратэчилар, боксчилар ҳомийлар маблағига йўлга отланишди. Арзон йўл қидиришимизнинг боиси шунда.

Имкониятдан фойдаланиб Эроннинг спорт раҳбарлари билан кўплаб учрашувлар ўтказдик. Ана шундай тадбирларни ўтказишга келишиб олдик. Бу сафаримиз хотираси эскирмасданоқ 24 февраль куни оғир атлетика бўйича бўладиган мусобақаларга таклиф келди. Афсуски, йиллар мобайнида шаклланиб келган қоғозбозликнинг асорати бу галги сафардан бизни маҳрум этди. Биз миннатдорчилик билдирган ҳолда рад жавобини юбордик.

Эрон сафаридан олган таассуротларимиз жуда бой, унутилмас. Мени ҳайратга солган нарса шу бўлдики, у ерда ичкилик ва ўғрилик умуман йўқ экан. Савдода ҳам алдашмайди. Қимматга сотса ҳам розилигингизни олади. Юзини очиб юрган ёки енгил-елпи кийинган аёлни кўрмайсиз. Хотин-қизлар ўртасида ҳам мусобақалар бўлиб тураркан. Аммо томошабинларсиз — берк залларда.

—Бўлимингиз фаолияти ҳақида кенгроқ тўхталсангиз.

— Биласизми, биз шу кунгача Жанубий ва Шимолий Корея, Таиланд, Ҳиндистон, Афғонистон, Туркия, Югославия, АҚШ, Куба ва яна бир қатор мамлакатлар билан бевосита алоқалар ўрнатганмиз. Ўтган йилнинг ёзида Хитойнинг Шинжон-уйғур мухтор вилоятидан 25 нафар спортчи республикамизга келиб, 100 кун мобайнида мутахассисларимиздан сабоқ олишди. Ўйингоҳларни уларнинг ихтиёрига бериб қўйдик, сайёҳлик хизмати кўрсатдик. Келишилган битимга мувофиқ уйғур дўстларимиз бизга Хитой—Италия қўшма корхонаси — «Актив» фирмаси тайёрлаган спорт кийимларини юборадиган бўлдилар. Ундан ташқари Аҳмаджонов, Федорченко, Фозилакбаров енгил атлетика, Ямбулатов нишонга отиш бўйича таиландлик ёшларга мураббийлик қилишди. Эвазига ойлик иш ҳақидан ташқари спорт кийимлари ҳам олиб келишди. Менимча, асосий ишлар ҳали олдинда. Республика раҳбариятининг тутган сиёсий йўли бизнинг имкониятларимизни кенгайтириш билан бирга зиммамизга масъулият ҳам юкламоқда.

— Сиз Республика Миллий олимпиада комитети ижрокомининг аъзосисиз. Айтинг-чи комитетнинг илк қадамлари қандай бўлаяпти!

— Яқинда, аниқроғи 8—11 март кунлари комитетимиз президенти О. Назиров ҳамда унинг ўринбосари С. Рўзиев Швейцариянинг Лозанна шаҳрида бўлишади. У ерда Халқаро олимпиада комитетининг қароргоҳи жойлашган. Бу сафардан умидимиз катта.

Ўзбекистон спорти мустақиллик йўлидан илк марта одимлади. У ҳали оёққа туриб олиши, халқаро майдонда эътироф этилиши учун кўп куч-ғайрат сарфлашга тўғри келади.

Умидвор кунлар олдинда. Вақти келиб Осиё, жаҳон биринчиликларида Ўзбекистон Республикасининг давлат байроғи ҳилпираб тантанавор мадҳиямиз янграб эшитилса, ажаб эмас. Ўз навбатида, Тошкент, Самарқанд, Фарғона ва бошқа йирик шаҳарларимиз халқаро мусобақалар тез-тез ўтказиладиган маконга айланмоғи табиий бир ҳол.

Суҳбатдош:
Хондамир МИРҲОДИЕВ.

Ўзбекистон Республикаси Ўрмон давлат комитети жамоаси Қашқадарё вилояти Муборак ўрмон-мелиорация станцияси директори Эркин Бозоровга укаси

Тўлқин БОЗОРОВнинг

бевақт вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади. Шу оғир жудолик кунларида унга сабр-бардош, мустаҳкам ирода тилайди.

БОШ МУҲАРРИР Аҳмаджон МУХТОРОВ.

МУАССИС: Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши

МАНЗИЛИМИЗ: 700000, ГСП
Тошкент шаҳри Ленинград кўчаси, 19-уй

Телефонлар: 32-07-94, 33-07-48, 33-10-60. Эълонлар бўлими: 32-09-25.
Индекс: 64608. Буюртма № 217. 100000 нусхада чоп этилади.

Ўзбекистон Республикаси «Шарқ» нашриёт-матбаачилик концерни. Тошкент шаҳри 700083, Ленинград кўчаси, 32-уй. Босишга топшириш вақти 21.00. Босишга топширилди: 21.30. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12